

LETO XXII. Stev. 28
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
DREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen
petka • Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

LJUDSKA PRAVICA
USTANOVljena 4. OKTOBRA
1944 • MED NABODNOOSVO-
BODILNO BOROBO JE IZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1945 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
V OD 1. JUNJA 1955 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z »BORBO«

ODGOVOR MARŠALA BULGANINA PREDSEDNIKU EISENHOWERJU

Sovjetska zveza vztraja na sklenitvi prijateljske pogodbe z ZDA

Priljubljena je skleniti enaki pogodbi z Veliko Britanijo in Francijo in je tudi za sporazum med Atlantsko in Varšavsko zvezo

Washington, 3. febr. (AFP) V odgovoru na pismo predsednika ZDA Eisenhowerja z dne 28. januarja je predsednik sovjetske vlade maršal Bulganin ponovil svojo prejšnjo ponudbo za sklenitev ameriško-sovjetske pogodbe o prijateljstvu in sodelovanju. Bulganin v odgovoru pravi, da je Sovjetska zveza pripravljena skleniti podobne pogodbe tudi z ostalimi državami, vstevši Veliko Britanijo in Francijo. »Mi smo smatrali in še zmeraj smatramo,« je rečeno v Bulganinovem odgovoru, »da je napočil trenutek za sklenitev pogodbe o prijateljstvu in sodelovanju med našima deželama. Takšna pogodba bi bila važen prispevek k razvoju ameriško-sovjetskih stikov, hkrati pa bi izboljšala odnose med našimi in našimi prijatelji na mednarodnem torišču. Lahko samo obžalujemo, da vaša stran ni ugodneje sprejela našega predloga.

Ko odgovarja na argumente predsednika Eisenhowerja, da je pogodba o prijateljstvu med obema deželama brezpredmetna, ker so ZDA in ZSSR podpisale ustanovno listino OZN, Bulganin poudarja, da nasprotno, prav ustanovna lista OZN govori za sklenitev takšnih sporazumov, nikakor pa ne izključuje dvostranskih sporazumov, slonečih na načelih, izraženih v njej.

V tej zvezi je maršal Bulganin še poudaril, da Ustanovna lista OZN ne bi bila dovolj učinkovita, če ne bi obe največji svetovni sili ZSSR in ZDA — vključili svojih stikov. Ko Bulganin potem odgovarja na Eisenhowerjeve pomisleke glede predlagane dvostranske pogodbe, poudarja, da bi sklenitev pogodbe o prijateljstvu in sodelovanju med dvema najmočnejšima deželama sveta ogromno pripomogla k izboljšanju mednarodnega položaja. V tej zvezi pripominja, da je Sovjetska zveza pripravljena podpisati podobne sporazume tudi z ostalimi deželami, vstevši Veliko Britanijo in Francijo, in da še zmeraj velja sovjetski predlog glede sklenitve sporazuma med skupinama Atlantske in Varšavske zveze.

Po ženevski konferenci velikih štirih

Bulganin se ne strinja s trditvijo, da obdobje po ženevski konferenci ni izpolnilo nad narodov. Pri tem našteva ukrepe sovjetske vlade za popuščanje mednarodne napetosti in poglobitev zaupanja med državami: znižanje števila vojakov pod orožjem za 640.000, zmanjšanje kreditov za vojaške potrebe za 9,6 milijarde rubljev v primerjavi s prejšnjim letom, izpraznitve Porske, zadnjega sovjetskega vojaškega oporišča na tujih tleh, avstrijska državna pogodba, umik čet iz Avstrije itd. V Sovjetski zvezi, pravi nadalje Bulganin, ljudje menijo, da bi lahko tudi druge dežele s konkretnimi dejanji, potrdile svoje izjave. Če pa smo odkritosrčni, je treba reči, da nekatero dežele, ne le da niso dale nobene pobude takšne vrste, marveč so nasprotno, s svojimi dejanji še bolj povečale mednarodno napetost.

Dva sestanka v zvezi z našimi terjatvami v Bonnu

Beograd, 3. febr. (Tanjug). Predsednik Zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanović je včeraj sprejel zahodnonemškega veleposlanika v Beogradu Karla Pfeidererja. Razgovor med njima se je nanašal na pogajanja v Bonnu in na naše terjatve nasproti Zahodni Nemčiji. Bonn, 3. febr. (Tanjug). Državni podtajnik za zunanje zadeve Hasan Brkić in jugoslovanski veleposlanik v Bonnu dr. Mladen Iveković sta bila včeraj pri zahodnonemškem zunanjem ministru Von Brentanu. Govorili so o jugoslovanskih predvojnih in vojnih terjatvah nasproti Zahodni Nemčiji, ki se zdaj o njih v Bonnu pogajajo.

Vzlic uspehom ženevske konference se vojaški proračuni nekaterih zahodnih dežel ne le niso zmanjšali, marveč so celo narasli. Povečalo se je tudi število ameriških vojaških oporišč na tujih področjih in ta oporišča so v glavnem v deželah, ki mejijo na SZ.

Razorožitvena vprašanja

Bulganin je namignil na Dullesovo izjavo v reviji »Life«, ne da bi naravnost omenil njegovo

ime, in pravi, da si »nekatero vodilne osebnosti ZDA prizadevajo dati izjave, o katerih nikakor ne moremo reči, da so v skladu z ženevskim duhom.«

Iz predlaganega sporazuma o prijateljstvu in sodelovanju bi se razvili stiki, ki bi »bistveno olajšali zmanjšanje oborožitve in znižanje števila oboroženih čet.« Tako bi n. pr. lahko zahtevali, naj pet glavnih držav zniža svo-

je oborožene sile na raven, s katero bi se strinjale ZDA in ZSSR. Tudi sporazum o vprašanju atomskega orožja bi bil koristen in ureditev ustrezne mednarodne kontrole bi bila s tem olajšana.

V odgovoru na ameriški predlog o medsebojni zračni inšpekciji Bulganin pravi, da zračna inšpekcija v sedanjem mednarodnem položaju ne le ne bi rešila narodov njihove bojazni pred novo vojno, marveč bi, nasprotno, njihov strah in medsebojno nezaupanje povečala in iz tega bi se lahko razvilo samo še hušje tekmovanje v oboroževanju. »Drugače pa bi bilo,« nadaljuje Bulganin, »če bi se sporazumeli o zmanjšanju oborožitve in oboroženih sil. Tedaj bi bila ustrezna kontrola, o katere metodah bi se še sporazumeli, upravičena in potrebna.«

Evropska varnost in nemško vprašanje

Bulganin se je dotaknil tudi evropske varnosti in pripomnil, da bi lahko učinkovito poročilo za varnost v Evropi zagotovili najbolje, če bi uredili enoten kolektivni sistem za vso Evropo. Sovjetski predlogi o evropski varnosti upoštevajo »pomembno vlogo, ki jo imajo ZDA v obravnavanju evropskih zadev«. Zahodni načrt pa je v tem, da bi obnovili militarizem v Zahodni Nemčiji in vključili združeno Nemčijo v vojaški blok, kar ne more biti podlaga za evropsko varnost in tudi ne za ureditev nemškega vprašanja. V zvezi z nemškim vprašanjem Bulganin meni, da ga ni moč urediti brez primernega sporazuma med samimi Nemci.

Na koncu je Bulganin odgovoril na izraženo skrb predsednika Eisenhowerja o usodi vzhodnoevropskih dežel in dejal, da se je ZSSR zmeraj ravnala in da se tudi zdaj ravna po načelu, da je notranja sestava vsake dežele stvar njenega lastnega ljudstva.

Angleška vlada dvomi o pomenu Bulganinovih predlogov

Zmanjšanje trgovinskih pregrad s Kitajsko v »etapah« — Načrti o mirni intervenciji OZN v Palestini — Nikake angleške obveznosti glede obrambe Formoze in Pakistana

Washington, 3. febr. (AFP). — Predsednik angleške vlade Anthony Eden je danes na sestanku z novinarji izjavil, da se bo Velika Britanija »vsekakor strinjala« z odgovorom, ki ga bo poslal predsednik Eisenhower na novo poslanico sovjetskega ministrskega predsednika Bulganina. Dejaj, da se bosta Velika Britanija in ZDA posvetovali o tem odgovoru.

Ko je angleški ministrski predsednik potem govoril o novem pismu maršala Bulganina, ki predlaga sklenitev pogodbe o prijateljstvu med Sovjetsko zvezo in ZDA, pa tudi z drugimi deželami, se je dotaknil angleško-sovjetske pogodbe o prijateljstvu, ki jo je SZ odpovedala lani. »Osebnost nisem povsem prepričan o vrednosti novega sporazuma, ki bi ga sklenili tako hitro, potem ko je Sovjetska zveza odpovedala z nami podpisano pogodbo.«

Na vprašanje o reviziji omejitve v trgovini s Kitajsko je Eden odgovoril, da so nameravali stvar urediti »v etapah« in doseči raven, ki jo pripravljajo v trgovini s Sovjetsko zvezo. Eden je pripomnil, da je »teško razumeti, da bi mogla Malaja prodajati kavčuk Sovjetski zvezi, ne pa tudi Kitajski.«

Ko je Eden potem odgovarjal na vprašanje o opazovalcih OZN v Palestini, je izjavil, da je bil tudi to eden izmed problemov, ki so jih obravnavali. Velika Britanija je že prej menila, da bi kazalo število opazovalcev povečati, da pa bi o tem morala odločiti OZN na podlagi poročila generala Burnsa. OZN naj bi sklenela o tem, ali bo poslala na izraelsko-arabsko mejo večje število

opazovalcev. Eden je zadovoljen, da je bil dosežen sporazum o dolžnostih in zaželenosti, da bi skupaj obravnavali načine, kako bi zajezili agresijo na tem področju.

Potem je Eden odgovarjal na mnoga vprašanja. Rekel je, da Velika Britanija glede obrambe Formoze in Peskadorskih otokov

Sprejemi pri predsedniku Titu

Predsednik republike Josip Broz Tito je sprejel v četrtek dopoldne v Belem dvoru delegacije Združenja založniških podjetij in organizacij FLRJ, Centralnega odbora združenja predavateljev strokovnih šol FLRJ, Zveze društev inženirjev in tehnikov Jugoslavije, Zveze društev arhitektov FLRJ in v navzočnosti člana Zveznega izvršnega sveta Osmana Karabegovića delegacijo Zvezne zunanjetrgovinske zbornice.

V razgovoru s sleherni delegaciji posebej so člani delegacij seznanili predsednika Tita z vrsto problemov.

Seja izvršnega sveta LRS

Včeraj je bila seja Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS pod predsedstvom tov. Marijana Breclja.

Med drugim je Izvršni svet obravnaval in sprejel osnutka zakona o varstvu in uporabi zemljišč ter zakona o upravljanju in o gospodarjenju s premoženjem bivših agrarnih skupnosti. Oba zakonska osnutka bo Izvršni svet predložil Ljudski skupščini LRS, da o njih razpravlja na prihodnjem zasedanju.

OKRAJNA KONFERENCA ZVEZE KOMUNISTOV ZA KRANJSKI OKRAJ

Socialistična morala mora biti za komuniste prvi zakon

V razpravi sta govorila tudi tovariša Miha Marinko in Boris Zihler — Za sekretarja okrajnega komiteja je ponovno izvoljen tovariš Mirko Zlatnar

KRANJ, 3. februarja. — Danes je bila okrajna konferenca Zveze komunistov za kranjski okraj, ki so se je poleg 168 delegatov udeležili tudi sekretar Centralnega komiteja ZKS Miha Marinko, člana CK ZKS Boris Zihler in France Perovšek, sekretar Okrajnega komiteja Zveze komunistov za ljubljanski okraj Janez Vipotnik, sekretar Okrajnega komiteja Zveze komunistov Gorica Tine Remskar in drugi. Po uvodnih formalnostih je podal poročilo sekretar okrajnega komiteja Mirko Zlatnar.

Uvodoma govori poročilo o uspehih naše zunanje politike, nato pa o družbenem upravljanju

Sovjetsko posojilo in blagovni krediti

Po sporazumih, ki so bili podpisani v Moskvi, bodo znašali 84 milijonov dolarjev — Obrestovali se bodo po 2% in amortizirali do leta 1969

Moskva, 3. febr. (Tanjug). — Včeraj so bili v Moskvi podpisani sporazumi o sovjetskem posojilu in blagovnem kreditu Jugoslaviji, kot jih je določal protokol o gospodarskih razgovorih med delegacijama vlad FLRJ in ZSSR z dne 1. septembra 1955.

Po teh sporazumih bo posojilo 30 milijonov dolarjev dano v prostih zamenljivih valutah, oziroma v zlatu, in sicer za dobo 10 let z dvedesetimi letnimi obrestmi. Jugoslavija bo posojilo porabila po lastni presoji naenkrat ali deljeno do leta 1958.

Blagovni kredit 54 milijonov dolarjev bo dan za plačilo iz SZ v dobi 1956—1958 dobavljenega blaga. Kredit bo poravnani v 10 letih z dvedesetimi letnimi obrestmi. Jugoslavija ga bo začela odplačevati 1. januarja 1959.

Sporazum o samoupravi Malajske federacije

London, 3. febr. (AFP). Velika Britanija je načelno privolila v samoupravo Malajske federacije.

Sporazume sta podpisala guverner Narodne banke FLRJ Vojin Guzina in sovjetski minister za zunanjo trgovino I. G. Kaganov. Slavnostnemu podpisu sporazumov so prisostvovali podpredsednik vlade ZSSR Anastaz Mikojan, predsednik uprave Državne banke Popov, jugoslovanski veleposlanik Dobrivoje Vidić in drugi.

Ugoden potek pogajanj v Pragi

Praga, 3. febr. (Tanjug). Danes sta se sestala voditelja gospodarskih delegacij Jugoslavije in Češkoslovaške Mijalko Todorovič in podpredsednica vlade Ljudmila Jankovcova. Pogajanja se razvijajo ugodno in v duhu medsebojnega razumevanja. Dosele so dosegli načelno soglasje o finančnih vprašanjih iz prejšnjih odnosov, prav tako pa se tudi pozitivno razvijajo pogajanja o bodočih gospodarskih odnosih in sodelovanju med obema deželama, o čemer so bili že doseženi nekateri uspehi.

tem, da praktično pokaže, kaj je moč v sedanjih pogojih ustvariti za posameznika in za lokalno skupnost. Vendar je interes širše skupnosti prvi, potem šele interes ožje skupnosti in posameznika.

V naših komunah skoraj ni več čuti lokalističnih tendenc v smislu absolutne samostojnosti, poč pa lahko zasledimo po občinih precej lokalističnih teorij o sredstvih, ki da bi jih skupnost zdaj že lahko puščala v komuni ali podjetju. Polno je dvomov in očitkov, da bi lahko že bilo več sredstev, da ni razumevanja za potrebe komun, da gre pri tem celo za krivdo okraja, republike in podobno. Jasno je, da je na dnu teh tendenc navaden kapitalistični egoizem in spekulacija s sredstvi skupnosti. Prav gotovo je naša velika idejna pomanjkljivost, da se take težnje uveljavljajo celo v socialističnih organih upravljanja.

Organi samoupravljanja — šola novega, socialističnega človeka

Komuna mora združiti na osnovi samoupravljanja delovnih ljudi za skupen napor koristi proizvodnje in potrošnje. To bo ustvarilo tisto skupnost delovnih ljudi, ki bo silno ustvarjalna za posameznika in za skupnost, kjer bo delovni človek notranje doživel nekaj novega in uvidel, da je njegova bodočnost odvisna le od njegovega dela, od njegovega doprinosa skupnosti. Družbeno in delavsko samoupravljanje je že zdaj šola gospodarjenja. Ta šola pa bo vedno bolj učinkovita in široka. Važno pri tem pa je, da že sedanjih organov upravljanja delajo z vidika celote. V tem smislu so ti organi šola novega socialističnega človeka. Niso važne visoke razprave o vlogi komun, važno je, da dobro izkoristimo in razvijemo to, kar nam sistem socialistične demokracije že zdaj nudí.

(Nadaljevanje na 2. strani)

VREMENSKA NAPoved

za soboto, 4. februarja
Mrzlo, delno oblačno, vmes prehodno povečanje oblačnosti, predvsem v vzhodni Sloveniji. Najnižje nočne temperature med -12 in 17, na Primorskem okoli -8, podnevi med -4 in -9 stopinj C. Se močan severozahodni veter.
Snežne razmere: Komna 85 cm, Pokljuka 50 cm, Vrbič 40 cm, Tamar 14 cm, Planica 13 cm, Erika 5 cm, Krivavec 37 cm, Ribniška koča 25 cm, Koča ob Zličenci 15 cm, Mariborska koča 10 cm, Polzevo 25 cm, Paderšičeva koča — Gorjanci 27 cm, Lisca 12 cm.

Novi tarifni ukrepi za tranzit med Avstrijo in Trstom

V Mariboru je bila konferenca železniških uprav, članic mednarodne tarife zveze Jugoslavija-Avstrija. Na konferenci, ki je trajala tri dni, so poleg predstavnikov generalne direkcije JDZ sodelovali delegati avstrijskih zveznih in zasebnih železnic, predstavniki direkcije pristanišč in skladišč, kakor tudi Jugoslovanske linijske plovbe z Reke.

Proučili so tekoča vprašanja tarife za prevoz blaga med Jugoslavijo in Avstrijo. Razen tega so jugoslovanske železnice predložile konferenci tarifne ukrepe za avstrijsko-tržaški prekomorski promet. To je potrebno zaradi tega, ker so italijanske železnice odpo-

vedele z 29. februarjem sodelovanje v tarifi za prevoz blaga med Avstrijo in Trstom preko morja.

Na konferenci so dosegli popolno soglasje in bodo od 1. marca v avstrijsko-tržaškem prekomorskem prometu v tranzitu preko jugoslovanskih prog veljali novi tarifni ukrepi.

Udeležence konference je spregledal predsednik OLO Maribor Tone Bole. Pozdravil jih je z željo, naj tudi ta konferenca prispeva svoj delež k poglobljanju odnosov med obema državama. Za sprejem se zahvalil dr. Erich Hell, predstavnik generalne direkcije avstrijskih železnic.

KONFERENCA ZVEZE KOMUNISTOV OKRAJA KRANJ

POSVETIMO VEČ SKRBI politično-ekonomskemu izobraževanju naših kadrov!

(Nadaljevanje s 1. strani)

Napake naših organov delavskega in družbenega upravljanja v tem pogledu so očitne. Tako na primer je družbena kontrola samoupravnih organov še slaba. Stalno preti nevarnost, da se ti organi odtrgajo od množic, da se zbirokratizirajo.

Vloga zavestnih faktorjev

Nadalje je v poročilu govora o pomenu zavestnega faktorja v razvoju družbenega samoupravljanja in socialistične demokracije. Doseči moramo, da se naši ljudje ne bodo več skrivali za lažno moralo formalnega upoštevanja predpisov, ampak, da bodo zavestno spoštovali socialistično moralo v praksi. To pa je mnogo več kakor tisto, kar urejajo predpisi. Za komunista mora postati socialistična morala prvi zakon socialistične družbe. To naj bo kriterij, kdo je komunist in kakšen komunist je. Najbolj važen in potreben pa je ta zavestni faktor v komuni. Tu se steka in povezuje vse družbeno življenje, hkrati pa v komuni prihaja od izraza dejstvo, da v naši družbi obstoji še privatno-lastniški element, ki neprestano poraja kapitalistične tendence, na primer v obrti in kmetijstvu. Te tendence se neprestano upirajo družbenemu upravljanju in družbeni kontroli ter izpodjedajo socialistični koncept demokracije in upravljanja. Zato je politično delo v komuni težavno in najbolj odgovorno.

Potem, ko navaja poročilo objektivne vloge trenutnih gospodarskih težav, se dotika psihološkega kritiziranja in celo nezauznanja, ki je prišlo do izraza zlasti ob lenskih težavah. Te težave so nekateri močno pretiravali ter obsojali celoten gospodarski sistem, pri čemer so se razbohotile nacionalistične in šovinistične parole. Ničesar niso hoteli slišati niti o vzrokih takega stanja, niti o ukrepih, ki naj to stanje popravijo. Lenski pojavi so sploh pokazali, da gospodarske težave najbolj negativno vplivajo na trdnost komunistov in da se le-ti v teh vprašanjih najteže znajdejo.

Škodljive teorije, ki prikrivajo prave vzroke težav

V naših podjetjih in drugih gospodarskih organizacijah se je udomačilo gledanje, da le od sistema zavisi vse, da vse zavisi od uredb, zakonov in predpisov. Te »teorije« so izredno škodljive zato, ker prikrivajo prave vzroke težav in edino pot iz teh težav:

DNEVNA KRONIKA

V Beogradu bodo ustanovili center za uporabo izotopov

Na nedavnem posvetovanju naših znanstvenikov o uporabi pridobitev jedrske znanosti v medicini je dekan medicinske fakultete v Beogradu prof. dr. Milutin Nešković med drugim sporočil, da namerava medicinska fakulteta ustanoviti center za

večjo disciplino in izvajanju sistema in večjo lastno produktivnost. V zvezi s tem se pojavlja tudi slab odnos do družbenih sredstev, do varčevanja itd.

Med vzroki nejasnosti v gospodarskih vprašanjih v vrstah komunistov omenja poročilo tudi dejstvo, da je v našem gospodarstvu precej ljudi iz starih kapitalističnih krogov, ki kapitalistične metode dela prenašajo v našo socialistično prakso. Ker so ti ljudje strokovno spretni in sposobni, pridejo kaj hitro do tega, da začno naši ljudje, tudi komunisti, oboževati njihove sposobnosti in jih posnemati. Zato imajo ti krogi tako visoko ceno in so postali nekakšni strokovnjaki za probleme socialističnega gospodarstva, toda s takim svojim delom obračajo razvoj v napačno smer. Poglejmo, kakšen je obraz takega gospodarskega strokovnjaka v podjetju: dobiček hoče ustvariti za vsako ceno, ima očitne tehnokratske tendence, navadno vidi napredek priloževanje je v novih investicijah itd. Če se ne izvede vse, kar on smatra za potrebno, zabavlja čez skupnost, vrti večkrat samo lastne težave, ima samega sebe za nepogrešljivega, ignorira delavsko in družbeno upravljanje in sploh politične cilje. Da bomo v bodoče tem problemom kos, moramo ob zavestni borbi več napraviti za ekonomsko-politično izobrazbo naših vodilnih kadrov.

Potreben je drugačen odnos do reševanja gospodarskih problemov

Ko govori poročilo o napakah v našem gospodarstvu, navaja med drugim, da naša podjetja še vedno vztrajajo pri starih investicijskih programih in si delajo iluzije, kako bodo prišla do potrebnih sredstev. Posamezna podjetja zahtevajo novo delovno silo, in to celo v primerih, ko imajo delovne sile očitno preveč. V načelu je sicer sprejeta orientacija za povečanje produktivnosti, v praksi pa še ne. Vodstva podjetij počasi uveljavljajo ukrepe, ki naj pripomorejo do zaželenega cilja. Zato tudi delavci precej hladno sprejemajo ukrepe za dvig produktivnosti, ponekod pa celo prevladuje demagoška parola, da so ti ukrepi naperjeni proti njim. Proračuni ljudskih odborov za leto 1956 so nerealni, pretirani in stvarnem smislu, izsiljevalni. Končno nekateri ljudje po starem pričakujejo, da bo vprašanje standarda rešil nekdo od zgoraj, premalo pa gledajo na lastne rezerve in možnosti. Dokler bodo stvari take, toliko časa nam ne

more pomagati noben sistem. Zato je predvsem potrebno, da dosežemo drugačen odnos naših ljudi do teh problemov. To pa je izrazito politična naloga.

Kmetijska zadruga mora rasti v močno in dobro organizirano gospodarsko enoto

Dalje ugotavlja poročilo, da si socialistični odnosi na vasi zelo težko utirajo pot. Vzrok tega je, da smo bili dolgo časa prepričani, da je v slovenskem zadržanštvu vse v redu, zlasti še, ker so bili res doseženi precejšnji uspehi v pospeševanju kmetijstva. Drugi vzrok je velika nejasnost, kaj hočemo s socialističnimi odnosi, kako jih bomo dosegli, na koga se bomo oprli. Mnogi mislijo, da nimamo socialističnih sil na vasi, ki naj to izvedejo, oziroma, da nimamo solidnih znanstveno utemeljenih načel za socialistično graditev na vasi. Ponekod se celo izogibajo razpravljati o teh stvareh. Celotne občinske konference ZK so le s skopimi besedami obravnemale to vprašanje, ali pa so šle celo mimo njega.

Pri nas se je vsa zadržana akcija razvijala v smeri pospeševanja proizvodnje, pospeševanje pa je slonelo na posameznih naprednih kmetovalcih. Vsa akumulacijska sredstva so se stekala v žepe posameznikov, od katerih je šel le majhen del za napredek kmetijstva. Odnos do proizvajalnih in ostalih sredstev KZ je bil marsikje naravnost razdiralen. Toda zadržaniki v mnogih primerih obsojajo tako gospodarjenje. Vse kaže, da smo delali prav v obratni smeri, kakor bi morali. Kmetijska zadruga mora rasti v močno in dobro organizirano gospodarsko enoto, ki bo tako, kot vsako drugo podjetje delala za napredek kmetijske proizvodnje. Odnosi, ki jih tako delujoča KZ ustvarja, so socialistični odnosi na vasi. Tako bo rasla vedno močnejša vez med kmeti.

V krepitvi socialističnih sil na vasi je treba posvetiti vso pozornost mladi generaciji. Vse podporo zaslužijo akcija Okrajnega komiteja mladine, da se organizirajo in zažive sekcije mladih zadržanikov v KZ.

Naš delovni človek dobro ve, kaj je pridobil s socializmom

Če pogledamo delo komunistov in ZK v celoti, moramo ugotoviti, da vse mnoge našete in nenašete pomanjkljivosti vendarle visoko odtehtajo uspehi v zadnjih letih. Razvoj Jugoslavije, njen ugled, gospodarska moč itd. — vse to so v največji meri rezultati prizadevanja komunistov Jugoslavije za zmago socializma. Pomanjkljivosti je zato toliko, ker gradimo na tako široki fronti in ker vsi želimo hitrega razvoja. Kljub temu pa lahko ugotovimo vsepovsod orientacijo k socializmu. Naš delovni človek močno čuti, kaj je pridobil s socializmom in tudi veruje v socialistično prihodnost. Njegova kritika in nezadovoljstvo je posledica odkritega in aktivnega odnosa do graditve socializma, posledica zdrave težnje, popraviti vse pomanjkljivosti ter pospešiti razvoj. Vsak bi se temeljito zmotil, če bi razumel te težnje kot željo k povratku na staro. Sile Zveze komunistov in z njo vse socialistične sile pri nas naraščajo, njihov vpliv na razvoj je vedno večji. Problem je drugod, namreč v tem, kako obvladati in povezati široko področje družbenih procesov in kako izpopolniti znanje komunistov, ki ga v dnevnem delu tako potrebujejo.

Še naprej razkrinkujmo reakcionarne ostanke!

Zatem govori poročilo o delovanju nekaterih reakcionarnih ostanikov pri nas. Res je, da se reakcionarni elementi lahko okoriščajo materialno in politično samo še na račun naših težav in subjektivnih napak. Niso pa več zmogni stopiti v samostojno politično akcijo, ker so dejansko politično razbiti. V zadnjem času pa smo na te elemente precej pozabili in so se zato vrinili na vsa mogoča mesta ter v manj opazne službe in družta, kjer se kar dobro počutijo, seveda na naš račun. Treba jih je še naprej razkrinkavati kot sovražnike socializma, in sicer kot delomrzneže, špekulante, verižnike, goljufe in podobno.

Opreti se na delavca — proizvajalca je dandanes prav tako važno in potrebno, kot je bilo doslej potrebno v vseh revolucionarnih razdobjih. Zato je treba, da organi delavskega upravljanja, oprti na svoje kolektive,

začno reševati najvažnejša vprašanja. Birokratski element ima preveč besede v upravljanju na škodo delavca — proizvajalca. To se čuti v samem delu teh organov (na primer vloga aparata, tehničnega vodstva, težke in nerazumljive bilance itd.), to pa se kaže tudi v sestavi teh organov. Na Gorenjskem je na primer od 6316 članov delavskega in družbenega upravljanja 3508 delavcev, 2220 pa nameščencev. Podobno je tudi sestava organizacij Zveze komunistov.

Vloga aktivov komunistov je zelo pomembna

Ob koncu govori poročilo o oblikah dela in poudarja zlasti pomembnost aktivov komunistov. Sklicevanje takih aktivov je zelo primerna oblika dela, bodisi v pogledu vzgoje in razjasnitve posameznih vprašanj, bodisi kot mobilizacija komunistov za izvajanje posameznih nalog političnega pomena v gospodarstvu in družbenem upravljanju. S temi aktivni je moč vzpostaviti zelo neposreden stik komiteja s člani in usmeriti komite na neposredno politično delo v okolju, kjer člani živijo in delajo. Z aktivni lahko največ napravijo občinski komiteji, aktivni pa bi lahko služili tudi sekretariatom osnovnih organizacij, posebno velikih.

Sledilo je poročilo organizacijskega sekretarja, nato pa se je razvila diskusija. Med drugim je bilo govora o tem, da pri nekaterih osnovnih organizacijah še vse preveč prevladuje administrativni značaj dela. Sestanke sicer redno sklicujejo, njihova vsebina pa je prazna, ker so slabo pripravljene. Namesto da bi bili sestanki napotilo za akcijo, obravnavajo na njih marsikje samo osebne zadeve. Marsikje sklicujejo sestanke zaradi sestanka, ne pa zaradi obravnavanja družbeno-političnih problemov.

V razpravljanju o problemih podjetij je prišlo do izraza ostrakritika mlajnega odnosa komunistov do pojavov gospodarskega kriminala in do razsipanja. Ljudi, ki zagrešijo gospodarski kriminal — je dejal diskutant iz Tržiča — bi morali tretirati kot družbi nevarne elemente. Ne bi se smelo dogajati, da taki ljudje po odslužitvi kazni spet dobijo važna službena mesta v drugih podjetjih. Komunisti bi morali ostro nastopati proti pojavom gospodarskega kriminala in razsipanja — večkrat pa se zgodi, da take ljudi tu in tam celo zagovarjajo, češ da so to in to storili v interesu podjetja itd.

Diskusant iz »Iskre« je dejal, da smo doslej premalo ocenjevali ljudi po njihovem delu v organizaciji proizvodnje oziroma dviganju storilnosti, pač pa smo jih ocenjevali zgolj po uspehu podjetja, doseženem na kakršen koli način. Nismo jim rekli, da merilo njihovega dela ni v tem, kako bo podjetje na kakršen koli način prišlo do dobička, nismo jim rekli, da je merilo njihovega dela v organizaciji dela in dviganju produktivnosti. To je še krepilo tendence negativnih elementov v podjetjih.

V razpravi je bilo govora tudi o podcenjevanju političnega dela, oziroma o podcenjevanju aktivnosti. Zlasti podcenjujejo politično delo razni strokovnjaki. Ponekod je prišlo že tako daleč, da kdo izmed naših ljudi pravi: »Če ne bom član Zveze komunistov, bom lahko dobil boljši položaj.« Zaradi takih pojmovanj, ki so plod zapostavljanja političnega dela, smo izgubili mnogo tovarišev iz Zveze komunistov. Napačna stališča strokovnjakov so zelo škodljiva, zato se je treba proti njim boriti. Treba je vedeti, da izpopolnjevanje planov ni odvisno samo od strokovnjakov, ampak predvsem od politične zavesti delavcev.

V razpravljanju o problemih naše vasi je bilo poudarjeno, da nam manjka takih zadržan, ki bi res odgnale vlogo kot zadržane, ki se ne bi ukvarjale samo s trgovino, ampak predvsem s pospeševanjem kmetijstva s pomočjo skupnih, zadržanih sredstev. Zato je važno, da zadržane občene zbere dobro pripravimo in omogočimo, da bodo prišli vanje tudi komunisti.

V diskusiji se je oglasil tudi sekretar Centralnega komiteja ZKS tovariš Miha Marinko, ki je dopolnil dosedanja izvajanja delegatov in osvetlil poglede na gospodarsko-politične probleme ter vlogo komunistov v reševanju teh problemov. V popoldanskem delu razprave je govoril tudi tovariš Boris Ziberl. Izvajanja tovariša Marinka in Ziberla bomo objavili naknadno.

Po razpravi so delegati izvolili 37-članski okrajni komitej. Za sekretarja so ponovno izvolili tovariša Mirka Zlatnarja.

Z graditvijo rečnih ladij in drugimi plovnimi objekti bi rečni promet prevzel del blaga, ki ga zdaj prevažajo železnice

Za deseti natečaj Narodne banke FLRJ (za odobritev investicijskih posojil za nakup ladij in drugih plovnih objektov v pomorskem, rečnem in jezerskem prometu) se je prijavilo tudi 7 podjetij rečnega prometa, ki so zaprosila za kakih 9 milijard din za graditev plovnih objektov od leta 1956 do 1960. Podjetja bi s temi posojili v petih letih zgradila 14 motornih remorkerjev s skupno zmogljivostjo 5210 KS, 122 vlečilcev in bencinskih tankov s skupno prostornino 85.000 ton nosilnosti, 4 bencinske tanke z lastno motorno pogonsko silo, 5 bagrov, 3 elevatorje, 1 žerjav in 10 drugih plovnih objektov.

Podatki o desetem natečaju še niso objavljeni. Znano tudi ni, ali bodo začeli letos graditi ladje in druge plovne objekte za rečni promet.

V zvezi s temi zahtevami po kreditu pa je Združenje gospodarskih organizacij za rečni promet FLRJ na enem zadnjih sestankov proučilo prečeta vprašanja in načrt o graditvi rečnih ladij. Lani septembra, ko je bil raz-

pisan deseti natečaj, je bilo Združenje komaj ustanovljeno in še ni imelo natančnega pregleda stanja. Na sestanku je analiziralo celotni položaj in stvarne potrebe po graditvi rečnih ladij. Pri tem je ugotovilo, da zaprosena sredstva v približnem znesku 9 milijard ne zadostujejo glede na potrebe in obveznosti podjetij rečnega prometa pri izpolnjevanju načrtov o prevozu blaga in potnikov. Lani rečni promet ni mogel prepeljati kakih 180.000 ton tovara. Podjetja rečnega prometa imajo od leta do leta večje naloge. Blagovni in potniški promet naglo narašča, za gospodarstvo pa bi bilo koristno, da bi rečni promet prevzel del blaga, ki ga zdaj prevažajo železnice.

Tako so na sestanku sklenili, da bodo predstavniki Združenja gospodarskih organizacij rečnega prometa FLRJ pojasnili položaj državnim organom in jih opozorili na to, da bi potrebam rečnega prometa ne bilo zadoščeno niti z 9 milijardami, če bi jim jih na natečaju v celoti odobrili.

Denar je tu, pa ga ne znamo prav obrniti

Prav o času, ko v Sloveniji volimo skupščine socialnega zavarovanja, ko izbirajo zavarovalci svoje zastopnike v organe družbenega upravljanja in razpravljajo o problemih socialnega zavarovanja, ne bo napak, če opozorimo na eno izmed nalog, ki jo bodo prezele nove skupščine.

Pred očmi sta mi dve postavki v proračunu republiškega Zavoda za socialno zavarovanje za tekoče leto: fond za preventivno zdravstveno zaščito in stroški za prekalifikacijo in rehabilitacijo invalidov. Zakaj izstopata prav ti dve postavki, ki po višini nista nekaj izrednega v splošnem okviru proračuna, ki dosega okrog 17 milijard dinarjev? Za preventivno zdravstveno varstvo je bilo lani določenih 178 milijonov din, za prekalifikacijo invalidov pa 13 milijonov din. Letos bosta vsoti še višji, in sicer bo za preventivno namenjenih 20 milijonov din in za invalide 89 milijonov din. Oboje, zlasti pa še preventivno zdravstveno varstvo, je izredno važno za naše ljudi, zaradi česar si tudi že vsa zadnja leta prizadevamo, da bi preventivno obravnavali skupno s kurativno zdravstveno službo, ne pa ločeno, kar bi preventivno dajalo stranski pomen.

Vendar pa moramo prav pri pregledu, kako so bila ta sredstva uporabljena minulo leto, ugotoviti precejšnje pomanjkljivosti. Od fonda za preventivno zdravstveno varstvo smo v Sloveniji porabili le nekaj manj kot 93 milijonov din. Pretežno večino tega denarja pa so namenili po okrajih za razne zdravstvene potrebe ne pa za preventivno varstvo. Tako je bilo 32% od te vsote porabljenih sicer koristno in za napredek zdravstvene službe, vendar pa ne za namen, ki ga sklad določa. Med drugim smo na zasedanju republiške skupščine slišali, da so iz tega denarja nekje začeli zidati lekarno, drugod so dali iz tega sklada podporo športnemu društvu itd.

Tudi za prekalifikacijo invalidov, o kateri smo že obširneje pisali v našem listu, kako nujno potrebna bi bila, so od določenih 13 milijonov porabili le prav majhno vsoto.

Razumljivo je, da še tako dobra zakonodaja, še tako utemeljena priporočila in navodila, ne morejo doseči svojega smotra, če se ljudje sami, zlasti družbeni organi ne zavzamejo za njih realizacijo. Prav o odnosu do teh dveh smotrov, razširitve preventivnega zdravstva in rehabilitacije invalidov se je pokazala preteklo leto šibka točka skupščin socialnega

zavarovanja, ki so sicer opravile ogromno delo, tako da lahko rečemo, da je družbeno upravljanje na tem področju napravilo izreden korak naprej.

Skupščine, ki jih sedaj volimo, bodo morale začeti delo nadaljevati in še posebej naj bi se zavezale, kako bi obrnili prav sleherni dinar, ki je namenjen za stvari, o katerih tu govorimo. Strogo pogledano, ta sredstva niso kdove kako velika, zato pa je treba doseči, da jih bomo vložili tako, da bomo imeli od njih največjo korist. Po vseh okrajih bodo morale skupščine še posebej zahtevati podoben obračun, za katere namene se uporabljajo sklad za preventivno zdravstveno varstvo. Dosedanje izkušnje so na pr. pokazale, da lahko zelo veliko pomagajo pri odzivanju pred obolenji in nezgodami pri delu obratne ambulante. Teh imamo še premalo in ponekod imajo tudi še težave, tako da opravljajo bolj kurativno zdravstveno službo kot pa tudi preventivno. Vendar pa lahko prav dobre obratne ambulante z rednim delom, proučevanjem podjetja, s stalnim spremljanjem zdravstvenega stanja delavcev itd., ogromno store za znižanje odstotka obolenosti in za zmanjšanje števila nezgod. Prav tako se bodo uspehi preventivnega dela pokazali na pr., če poglobimo in še razširimo zdravstveno varstvo otrok, saj so to naši bodoči delavci in ni oseeo, kakšno bo njihovo zdravje, ko bodo stopili v delavnice in tovarne. Potrebe po preventivni zdravstveni zaščiti so v raznih krajih različne in zavarovalci sami bodo vedeli dosti povedati, kaj in kje bi bilo treba najprej pomagati in preprečiti vir okužb in obolenosti.

Glede na lanskoletne slabe izkušnje, ko še ni bilo prave politike za preventivno zdravstveno dejavnost, je zelo koristna pobuda, ki jo je dala republiška skupščina Zavoda za socialno zavarovanje s tem, da je že osnovala posebno komisijo, v kateri delajo zastopniki institucij in organov, ki imajo vpogled v zdravstveno dejavnost. Take komisije naj bi osnovali tudi pri okrajnih skupščinah in te bi potem predlagale uporabo fonda za preventivno zdravstveno varstvo, dajale obračun in skrble za to, da bi tudi z manjšimi sredstvi dosegli čim več na tem področju. Potrebno pa bo tudi sodelovanje med okrajnimi komisijami, saj so nekateri problemi na tem področju taki, da jih bo lažje rešilo več okrajev skupaj, kot pa vsak posamezni.

Omejitve porabe električne energije

Zaradi ponovnega pomanjkanja električne energije in da se v večji meri omogoči delno obratovanje podjetij, je treba izvršiti sledeče omejitve porabe električne energije:

1. Prepoveduje se ogrevanje stanovanjskih in vseh drugih prostorov z električnimi pečmi.
2. Vsa podjetja in vsi obrtni obrati proizvodnega značaja, ki niso individualno omejevani v porabi električne energije (po spiskih) smejo trošiti električno energijo razen za razsvetljava samo med 10. in 15. uro.
3. Vsi trgovski in obrtni lokalni ne smejo biti razsvetljeni z električno energijo med 19. in 7.30 uro. Od te prepovedi so izzeti samo obrtni obrati uslužnostnega značaja in trgovine, katerim da dovoljenje občina sporazumno z okrajem.
4. Ob neizpolnjevanju gornjih prepovedi bo kršilec odklopljen od dobave električne energije. Te omejitve veljajo takoj in do preklica.

Štev. X-5/7-1056
Ljubljana, dne 3. febr. 1956.
Državni sekretariat za gospodarstvo LRS

uporabo izotopov. Medicinska fakulteta bo kmalu sprejela sklep o tem. Ta center bi se ukvarjal z uporabo izotopov v zdravljenju in diagnostiki, a posebno še z znanstveno raziskovalnim delom na tem področju.

Predlog o ustanovitvi biroja za notranjo arhitekturo

V Ljubljani je bilo v četrtek posvetovanje lesno-industrijskih podjetij Slovenije, na katerem so razpravljali o problemih notranje arhitekture stanovanjskih in drugih prostorov. Poudarili so, da pri nas izdelujejo še preveč okorno, neekonomično in po obliki zastarelo pohištvo. V pohištveni industriji trošijo velike količine lesa, ki so ga v drugih deželah nadomestili z drugimi tvarinami ali različni ploščami, izdelanimi iz žaganja, lesnih vlaken in podobnega. Zato so predlagali ustanovitev biroja za notranjo arhitekturo, ki bi se ukvarjal s problemi modernizacije pohištva in notranje ureditve stanovanj ter drugih prostorov.

Devizni tečaj

Na rednem sestanku so bili dne 3. februarja 1956 zaključni po naslednjih tečajih:

US dolar 2155, —; Lstg —, 4670; Bfrs 4550, 3207; Sfrs 30.000, 19.301; Lit STT 400, 103; Hfl 30.000, —; Sv. kr. —, 46.000; Eg. Lstg 1640, —; obr. dol. Avstr. —, 553; obr. dol. Fin. 670, —; obr. dol. Turčija 480, 486; obr. dol. Braz. 330, 550; obr. dol. Urugvaj 631, 600; obr. dol. Madž. —, 601; obr. dol. Polj. 619, —; obr. dol. Belg. —, 553; obr. dol. Rom. 583, —

Opombe: Stevilke pomenijo: 1. tečaj v Ljubljani, 2. tečaj v Zagrebu, 3. srednjih tečajev nismo prejeli zaradi tehničnih ovir.

Kupci deviz so svoja povpraševanja prilagodili ponudi in so s tem dosegli stabilizacijo tečajev, nekatere devize pa so celo izgubile na dinarski vrednoti. Promet je bil srednji.

PO ANGLO-AMERIŠKIH RAZGOVORIH V WASHINGTONU

Za Bonn nič novega

(OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA)

Bonn, 3. febr. Uspehi washingtonskih anglo-ameriških razgovorov v političnih krogih Zahodne Nemčije niso zbudili mnogo razmišljanja in optimizma. Izvzemši vlado, ki je poudarila, da je deklaracija Eisenhower-Eden načelna in svetovnega pomena ter izrazila zadovoljstvo, da sta oba predstavnika ponovila svoje stare obljube, da bosta nadaljevala napore za združitve Nemčije, so bili vsi drugi politični činitelji v povprečju zelo skopji.

Največ tukanjskih opazovalcev je prišlo do tehle sklepe: Washington glede na Nemčijo ni prinesel nič novega. Vse, kar so vedeli, je bilo znano že zdavnaj, zdej pa so to samo ponovili, da bi bila nekakšna tolažba, in napoved: v doglednem času ni treba pričakovati od Zahoda nobene nove pomembnejše pobude v nemškem vprašanju. Vse te sodbe lahko dejansko strnemo v eno, ki je sicer tu nihče ne želi izreči odkrito, da so namreč sklepi ameriškega predsednika in angleškega

ministrskega predsednika usmerjeni na ohranitev statusa quo tako na Bližnjem in na Daljnem vzhodu, pa tudi v Evropi.

Opazovalci so ugotovili napore obeh državnikov, da bi čimbolj podprla vlado kanclerja Adenauerja s tem, da sta ponovila, da smatrata samo njo za edinega predstavnika vse Nemčije. Tu pa se vendar niso ognili vtisu, da je imelo nemško vprašanje v razgovorih povsem postranski in formalni pomen. Ta vtis so še poglobile vesti, da je bil del uradnega poročila, ki govori o Nemčiji, pripravljen že pred dvema tednoma v Londonu in da o njem niso razpravljali niti pet minut.

V tem duhu pravi »Die Welt«: »V uradnem poročilu je zelo malo ali skoraj nič, kar bi dopuščalo sklep, da se bo politika Zahoda zdramila iz zimskega spanja.« Časnik meni dalje, da Eisenhower in Eden glede Nemčije nista vedela nič novega, česar jima tudi ne zameti, »ker imata še druge skrbi.« Pač pa povzame list

sklep, da bi morali tem prej aktivirati nemško zunanjo politiko.

Bolj ali manj podobno presojo v Bonnu tudi drugo Bulgarijino pismo predsedniku Eisenhowerju. Trdijo namreč, da je glavni smisel sovjetskega predloga ohraniti status quo v Nemčiji in v Evropi. Tu menijo, da se je sovjetska vlada usmerila na široko omrežje dvostranskih pogodb o nenapadanju, ki naj bi za začetek zamenjale splošni sporaz

Zahodnonemški zunanji minister Brentano

zum o varnosti, ki je povezan z ureditvijo drugih vprašanj. V Bonnu pravijo, da bi bile praktične posledice vsega tega trajna razdelitev Nemčije.

Domneve, da je pričakovati ohladitev francosko-nemških stikov zaradi Posarja, so dogodki zadnjih dni v celoti potrdili. V Zahodni Nemčiji na pr. je bilo zelo močno občuteno, da je novi francoski zunanji minister Pineau začel svojo dejavnost z izjavo o Posarju, v kateri je kritiziral deklaracijo posarske zbornice, ki jo v Bonnu predstavljajo in odobravajo. Predstavniki Brentanovega ministrstva je danes v tej zvezi izrazil upanje, da posarska deklaracija ne bo huda ovira za pogajanja med obema vladama, katerih rok še ni dokončno določen, a kaže, da se bodo začela ta mesec.

O. Milčević

Saragatovci na razpitu

Rim, 3. febr. Na kongresu socialnih demokratov v Milanu je prišlo do ostrega spopada med predstavnikoma levice ter centra in desnice. Levica je zahtevala izstop iz vladne koalicije.

Predstavniki levice Farabelli je izjavil, da je štirinamrskarska koalicija propadla in da je socialno-demokratska stranka izgubila svoj socialistični značaj. Saragatovo in Matteottijevu stališče je imenoval »pogubno«. Zahteval je, naj bi se socialdemokrati povezali s socialisti, ki že tako in tako podpirajo vlado. Socialno-demokratska in socialistična stranka naj bi se postopoma združili. Na poti k enotnosti bi morali sprejeti vladni sestavi, tako da bi izključili konservativce in liberalce in se naslonili na podporo socialistov.

Hammarskjöld v Delhiju

New Delhi, 3. febr. (Reuter.) Generalni tajnik OZN Dag Hammarskjöld je prispel danes na dvodnevni obisk v Delhi, kjer se bo razgovarjal z ministrskim predsednikom Nehrujem in višjimi indijskimi funkcionarji. Zatem bo generalni tajnik OZN odpotoval v Rangun.

Molletove priprave na potovanje v Severno Afriko

Pariz, 3. febr. (Tanjug.) Predsednik vlade Guy Mollet bo v ponedeljek odpotoval v Alžir, kjer bo skupaj z ministrom za Alžir generalom Catrouxom proučil možnosti za ureditev alžirskih vprašanj. Ta sklep so sprejeli danes na prvi seji nove francoske vlade, ki ji je predsedoval predsednik republike René Coty.

Vlada je razpravljala o Alžiru, Maroku in Posarju. Glede Maroka so sklenili, da se bodo nova francosko-maroka pogajanja začela 15. februarja v Parizu. Pričakujejo, da bo konec prihodnjega tedna prispel v Pariz tudi maroški sultan, da bi prisostvoval začetku teh pogajanj.

Glede Posarja vlada ni sprejela nobenega sklepa. Ministri so samo odobrili izjavo zunanjega ministra Pineauja, ki je včeraj sporočil, da »posarskega vprašanja ni moč urediti z enostranskimi akcijami. Pineau je s tem opozoril, da Francija ne bo priznala priključitve Posarja k Nemčiji, kakor se je za to zavzel

posarski parlament. Vendar v Parizu menijo, da bo Francija kmalu začela neposredno pogajati se z Nemčijo o ureditvi tega vprašanja.

Kakor pravijo, na današnji seji ni bilo govora o tuniškem problemu. Pač pa je ministrski predsednik Guy Mollet imel davi prvi sestanek s predsednikom Neodestura Habibom Burgibo, ki je prispel v Pariz z zahtevo, naj bi »pospešili prenos popolne neodvisnosti na Tunizijo. Tuniški voditelj je hkrati opozoril, da Tunizija želi, da bi čimprej končali »vojaški spopad« v Alžiru.

Po seji vlade je predsednik vlade Guy Mollet pojasnil novinarjem, da bo imel minister Catroux podobna pooblastila kakor prejšnji alžirski generalni guverner, vendar bo razen njih dobil še nekatera dodatna pooblastila, ki jih za zdaj niso natanko določili. Vlada pa ostane še nadalje prvenstveno odgovorna za politiko v Alžiru.

Pred Molletovim odhodom v Alžir se vlada ne bo več sestala.

S POSEBNEGA PODROČJA MEDNARODNEGA SODELOVANJA

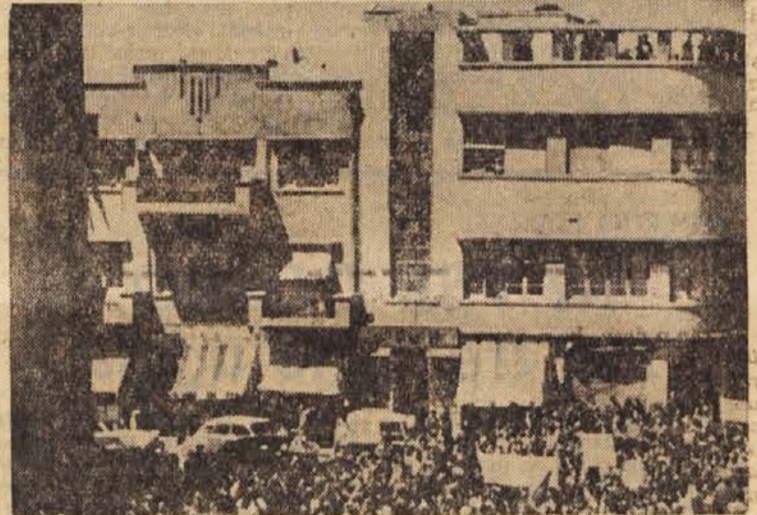
Stanovanjska pomoč OZN

Generalna skupščina OZN se je na prvem zasedanju leta 1946 v eni svojih resolucij dotaknila tudi perečih stanovanjskih vprašanj v raznih delih sveta. Od takrat do leta 1949 je bila dejavnost OZN usmerjena na načelno stran tega vprašanja. Tako je bil v splošni deklaraciji o pravihah človeka poudarjen pomen stanovanjskih razmer v akciji za izboljšanje življenjskega standarda. Leta 1949 je Gospodarski in socialni svet položil temelje tudi praktični akciji. Postavil se je predvsem na stališče, da bo moč stanovanjsko vprašanje najceneje urediti, če bodo nove hiše gradili predosem državnih organov.

Vloga vlad v graditvi stanovanj je bila nujno potrebna iz več razlogov. Predvsem zato, ker je ta akcija gospodarskega in socialnega značaja. Razen tega so se država in njeni organi pojavili v večini dežel kot najmočnejši činitelji, ki lahko največ pripomorejo, da se omili pomanjkanje stanovanj. V Veliki Britaniji namerava vlada zgraditi 300.000 hiš letno. Na Japonskem je graditev stanovanj sestavni del načrtov, ki jih pripravlja država. V Sovjetski zvezi daje vlada sredstva, da bi omilili stanovanjsko stisko. V gospodarsko nezadostno razvitih deželah mora država nositi glavni del bremen za graditev stanovanj. Ker so začele vlade v polni

meri sodelovati v tej akciji, OZN ni bilo težko sodelovati pri obravnavanju perečih stanovanjskih zadev. OZN je najprej poslala svoje strokovnjake v razne dežele. Na

stanovanjske probleme. Tudi v Evropi je nekaj takšnih središč, prav zdej pa teko priprave za ustanovitev takšnega središča v glavnem mestu Kolumbije Bogoti. V teh središčih, ki jim pomaga pri delu OZN, se zbirajo strokovnjaki iz bližnjih dežel in izmenjujejo izkušnje. Pred dvema letoma je OZN priredila prvi mednarodni seminar, posvečen izključno stanovanjskim zadevam. Seminar je bil v New Delhiju. V njegovem okviru so priredili tudi razstavo hiš, ki jih je moč zgraditi razmeroma poceni.

Mestno središče v Teheranu

podlagi informacij, ki so jih zbrali ti izvedenci v raznih krajih sveta, je začela OZN delovati najprej tako, da je posredovala potrebne izkušnje pristojnim organom. Tako so na pr. v dežele Latinske Amerike, kjer imajo mnogo bambusa, prenesli izkušnje iz Burme in ostalih azijskih dežel. Padali so predsedniki, da hiš iz takega lesa ni moč in da jih tudi ne kaže graditi.

OZN si je tudi prizadevala za zainteresirati posamezne dežele, da bi gradile hiše na združni podlagi. Leta 1954 se je skupina južnoameriških gradbenikov mudila na Danskem, kjer je proučila načela združne samopomoči. Letos namerava OZN znova poslati svoje strokovnjake v Kjopenhavn. Točkrat pojdejo tja izvedenci iz dežel Azije in Daljnega vzhoda.

Posredovanje in zbiranje informacij po OZN je že začelo roditi sadove. Tako so v Aziji ustanovili dve središči za krajevne

Samo v dveh primerih je OZN tudi sama gradila hiše in stanovanjska naselja: v Koreji in Palestini. Agencija OZN za obnovo Koreje je zgradila doslej 3600 hiš. Tudi v Palestini je agencija OZN za pomoč in zaposlitev palestinskih beguncev zgradila hiše za begunce. OZN je pomagala še pri graditvi več glavnih mest v posameznih deželah. Tako so s pomočjo strokovnjakov ZN pripravili načrte za graditve Amana, Djakarte, Kaira, Asunciona, Lumpuru na Malajzi in Karačija. Razen tega je OZN izločala nad 70 strokovnjakov iz raznih dežel.

Program OZN za graditev stanovanj in urejanje stanovanjskih zadev na svetu se še zmeraj razvija. Za leto in za prihodnje leto so v načrtu polovanja strokovnjakov iz Severne Evrope v Sovjetsko zvezo. Tam bodo v zimskih mesecih proučili nove možnosti za graditev hiš.

Kam meri Adenauer

s svojimi izjavami o nestabilnem položaju in nalogah Zahodne Nemčije?

Karlsruhe, 3. febr. (Reuter.) Zahodnonemški kancler Adenauer je sinoči na predvolilnem shodu za deželne volitve na Württembergu izjavil, da je svetovni položaj zdaj »nestabilnejši, kakor je bil kdajkoli po 1949«, ko je bila ustanovljena Zahodnonemška republika. Pripomnil pa je, da ne verjame, da bi moglo priti do zmote vojne.

Adenauer je dejal, da je za vodna politika znatno oslabiljena sprico izidov francoskih volitev. Meni je, da se bo »francoski narod ponovno združil in tako dal

novi spodbudo evropski enotnosti.«

Zatem je govoril o položaju v Evropi in izjavil, da mora biti Nemčija »vodilna sila za doseg enotnosti in pravice v Evropi.« »Evropa še ni tako enotna in močna,« je dejal, da bi »napravila vtis« na Sovjetsko zvezo. »Zato moramo nadaljevati politiko evropske moči in enotnosti, da bi dali Rusiji jasno na znanje, da namerava Evropa biti trdna.

Adenauer je tudi dejal, da je Eisenhowerjev odgovor na Bulgarijino poslaniško »izvrsteno«.

Azijski gospodarski problemi

neresljivi brez neposrednega sodelovanja Kitajske

Bangalore, 3. febr. Predsednik indijske vlade Nehru je včeraj tu otvoril 12. konferenco Ekonomske komisije OZN za Azijo in Daljni vzhod. V svojem govoru je zahteval naj sprejmejo v organizacijo Kitajsko in Mongolijo. Izjavil je, da se mu zdi čudno, kako nameravajo na tej konferenci najti rešitev za gospodarske in socialne probleme azijske celine brez sodelovanja LR Kitajske.

Generalni tajnik OZN Dag Hammarskjöld, ki je tudi na zasedanju, je odgovoril na vprašanje, kaj misli o sprejemu Kitajske v Ekonomsko komisijo OZN za Azijo in Daljni vzhod, da sodi to vprašanje v pristojnost Generalne skupščine OZN. Poudaril je, da je delo Ekonomske komisije OZN za Azijo in Daljni vzhod velikega pomena ne le za Azijo, marveč za ves svet. Ustanovitev delovne skupine za gospodarski razvoj in planiranje je dober začetek. Ta delovna skupina bi upoštevala, da je gospodarski izolacionizem bolj kot politični stvar daljne minulosti. Na koncu je izrazil prepričanje, da delovna skupina ne bo samo pomagala k izmenjavi mednarodnih informacij o metodah in smotrih planiranja, pač pa bo močnejše osvetlila razmerje med smotri raznih držav.

Plenarna skupščina gospodarske komisije za Azijo in Daljni

vzhod, je dala s 19 proti enemu glasu (Kambodž) sklenila ponovno priporočiti Svetu komisije predlog o sprejemu LR Mongolije v Gospodarske komisije. Predlog je včeraj stavila sovjetska delegacija.

Smrtne obsodbe, izrečene nad vodstvom teroristične organizacije »Fedajan Islam«, so med drugim terjale življenje dveh atentatorjev, ki sta v izpolnjevanju naročila svojega vodje Navaba Safavija menila, da z ubojem predsednika vlade in ministrov izpolnjujeta svojo versko dolžnost. Enega izmed njih, Kamila Tamasebija, so šele zdaj ustrelili za uboj, ki ga je zagrešil pred petimi leti, ko je v džamiji »Sah« ubil takratnega predsednika vlade generala Razmare.

Proces proti organizaciji »Muslimanski bratov« in obračun sedanje iranske vlade s temi elementi je sledil šele Zolgardremu poskusu, da bi ubil sedanjega predsednika vlade Huseina Ale, ki bi ga bili morali, kakor je rekel Mohamed Vahedi, preden so ga ustrelili, ubiti zato, ker je vključil Iran v Bagdadsko zvezo. Na dnevnem redu sodnih obračunov v Iranu je zdaj obravnava proti bivšemu vodstvu Narodne fronte Irana, ki mu vojaški tožilec general Azemudeh očita, da je sodelovalo s teroristi iz Fedajan Islama. Tako je postal proces proti teroristom uvod v novo obračunavanje z vodilnimi politiki bivše Narodne fronte, ki so jih zdaj obtožili sodelovanja pri uboju generala Razmare.

Med drugimi politiki so zaslišali tudi dr. Mosadika, ki je pri sootenzju z vodjo teroristov Navabom Safavijem odločno zanikal kakršnokoli zvezo z temi ljudmi.

čes da so ga teroristi zmeraj sovražili in celo sklenili, da ga bodo ubili, kar je bilo glavni razlog, da se je umaknil v bolnišnico sobo, iz katere je vodil državne posle, ker ni hotel postati tarča atentarskih strelcov. Nastop starega Mosadika na tem zaslišanju in njegovo znanje slehernega sodelovanja pri pomilitivni atentatorji Tamasebija, ki ga je pomilostil parlament, sta omogočila generalu Azemudehu, da bi sprožil nov kazenski postopek proti bivšemu predsedniku vlade, čigar kazen težke ječe bo kmalu potekla.

Docela drugačen je položaj bivšega Mosadikovega svetovaleca, potem nasprotnika in poznejšega prijatelja generala Sahedija, verskega vodje Ajatolaha Kašanija. Njega zdaj obtožujejo idejnega vodstva teroristične organizacije, katere voditelj se zdaj pobili. Vtem ko Mosadiku med drugim očitajo, da v trenutku, ko je zvedel za smrt predsednika vlade Razmare, ni prekinil seje komisije za petrolej, čes »mi moramo izpolniti veliko dolžnost, ljudstvo pričakuje nacionalizacijo petroleja, seje ni moč prekiniti.« Ajatohalu Kašaniju iranska vlada zdaj citira njegove izjave po atentatu. Deset dni po uboju generala Razmare je Kašani v intervjuju »Deily Expressu« rekel: »Ti strelci so koristili iranskemu narodu in so najkoristnejši udarec po imperalizmu in sovražnikih iranskega ljudstva. Ubijalca Razmare je treba oprostiti, ker je njegovo dejanje koristilo iranskemu narodu in njegovim muslimanskim bratom.« Ob tej priložnosti se je Kašani izrekel za nadaljevanje terorja, ko je dejal: »Dokler bodo državni krmarji nadaljevali svoje izdajalsko delo, bo iranski narod kaznoval ljudi, ki bi hoteli delati za tuje koristi.«

Takšno stališče tega verskega voditelja je povzročilo Bagajjevo resolucijo, s katero so od parla-

menta zahtevali in dosegli oprostitve atentatorja, ki je potem, ko so ga izpustili, javno nastopal skupaj s Kašanijem in dobil sij velikega borca in junaka. Kašanijev položaj je zdaj tembolj zarmotan, ker vojaški tožilec trdi, da je Navab Safavi neposredno obtožil Kašanija sodelovanja pri uboju Razmare. Zanimivo je, da so izvršilne oblasti pohitele z usmrtnitvijo Safavija in njegovih pomagačev, misleč, da bodo njihove zabeležene izjave zadostovale za nadaljnje procese.

Ne da bi se podrobneje spuščali v razloge tega najnovejšega procesa proti voditeljem Narodne fronte, je treba omeniti, da bo sledil mnogim, ki so se razvijali v Iranu po Zahedijevem državnem prevratu in potem, ko je šah znova prišel na krmilo. Potem so temeljito prečistili vojsko, ustrelili na desetine oficirjev (njihove družine se zdaj javno odrekajo svojemu prvotnemu političnemu prepričanju in prisegajo šahu zvestobo) in aretacije ter ustrelitve članov stranke Tudeh so na dnevnem redu.

— Z VSEH STRANI SVETA —

ITALIJA

AMERIŠKI PREKLIC

Rim, 3. febr. (Tanjug.) Ameriško ministertvo za industrijo je preklicalo »off shore« naročilo italijanski nacionalizirani tovarni Ansaldo, ki naj bi dobavila ZDA električni material. Ameriški trgovinski minister Douglas Mac Nell je pojasnil, da je ameriško ministertvo za zunanje zadeve opozorilo na okolščino, da so v tej tovarni delavci pod nadzorom KP Italije in da v tovarni prevladuje jeje sindikati pod njenim vplivom. Ameriški minister je celo zameril vodstvu tovarne, se pravi italijanski vladi, čes da ni ničesar ukrenila, da bi onemogočila »komunistično despotstvo« v tovarni.

SEGNI IN MARTINO POJDETA V BONN

Rim, 3. febr. (Tanjug.) Predsednik italijanske vlade Segni in zunanji minister Martino pojdeta v nedeljo na uradni obisk v Zahodno Nemčijo. Razgovarjala se bosta z Adenauerjem in Von Brentanom o sodelovanju obeh dežel zlasti na področju gospodarske in politične okrepitve Evrope ter o gospodarskih in kulturnih stikih med obeh deželama.

BRUHANJE STROMBOLJA

Stromboli, 3. febr. (AFP.) Italijanski ognjenik Stromboli je začel bruhati. Iz treh žrel so se razlile

velike množine raztopljene lave po pobočju ognjenika. Pred tem so ljudje stisli hudo podzemeljsko bobnenje. Otok Stromboli šteje 1200 prebivalcev. To so večidel siromašni ribiči. Ko je ognjenik začel bruhati, so ljudje ostali mirni, vendar imajo svoje čolne stalno v pripravljenosti, da se v primeru resne nevarnosti umaknejo z otoka.

AVSTRILJA SINDIKALNA DELEGACIJA OBIŠČE SZ

Dunaj, 3. febr. (Reuter.) Avstrilska sindikalna federacija bo sredi aprila poslala svojo delegacijo v SZ. V delegaciji, ki so jo sovjetski sindikati povabili na obisk, bo 7 članov Socialistične stranke, 2 člana Ljudske stranke in 2 člana KP Avstrije.

POLJSKA SPREMENBA V VLADI

Varšava, 3. febr. (Radio Varšava.) Poljski državni svet je razrešil ministra za komunalno gospodarstvo Feliksa Baranowskija. Za novega ministra za komunalno gospodarstvo je bil imenovan dosedanji pomočnik ministra Kazimir Mijal.

JORDANIJA PROBLEM NAMAKANJA JORDANSKE DOLINE

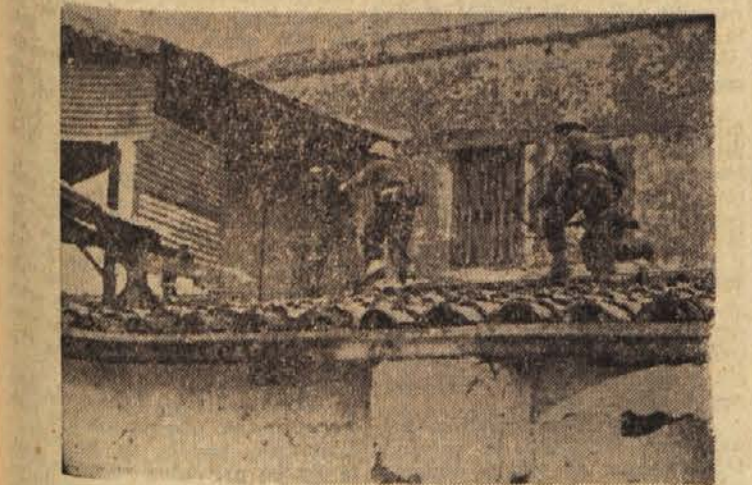
Damask, 3. februarja. (Reuter.) Predsednik Jordanske vlade Samir el

MAROKO SPOPAD Z UPORNIKI

Rabat, 3. febr. (AFP.) Med francoskim oddelki in skupino maroških upornikov je nastal hud spopad blizu Burede. V boj je poseglo tudi letalstvo. Ubili so bili trije uporniki.

MEHIKA VPRAŠANJE TERITORIALNIH VODA

Mexico, 3. febr. (Reuter.) Medameriški pravniški svet je sprejel resolucijo, v kateri priznava slehernemu narodu pravico, da sam določi meje svojih teritorialnih vod. Po številnih predlogih naj bi bil pas teritorialnih vod širok od 3 do 200 milj, je svet sprejel gornji kompromisni predlog Mehike, ki ga je stavila v imenu Urugvaja, Čila, Argentine, Guatemale, Ekvadorja, Peruja, Salvadorja in v svojem imenu. Proti resoluciji je glasovala samo delegacija ZDA, 5 držav pa se je vzdržalo glasovanja.

Angleški vojaki zasledujejo ciprske upornike

Kakšne pravice in dolžnosti naj imajo potrošniški sveti

V razpravo je predložen načrt uredbe o potrošniških svetih

Našim družbenim organizacijam je bil te dni predložen v izjavo načrt zvezne uredbe o potrošniških svetih in o udeležbi potrošnikov na dobičku trgovinskih organizacij. S to uredbo naj se izpopolnijo skopi predpisi uredbe o trgovanju, ki se nanašajo na potrošniške svete. Potrebo takšnih podrobnejših predpisov narekujejo tudi številni problemi, ki so se pojavili v praksi in jih je treba enotno rešiti.

Po načrtu uredbe se lahko ustanovijo potrošniški sveti pri posameznih trgovskih podjetjih in trgovinah ter industrijskih prodajalnicah ali pa skupni potrošniški sveti za več trgovskih podjetij, trgovin in prodajalnic iste stroke ali pa sorodnih oziroma raznih strok, in sicer kot potrošniški sveti občine. Za katera trgovska podjetja, katere trgovine in prodajalnice naj se ustanove potrošniški sveti, odloča občinski ljudski odbor glede na razvoj trgovske mreže in razvrstitve posameznih enot. Potrošniški sveti se po tem načrtu lahko ustanove tudi pri trgovskih podjetjih na debelo. Mišljeni so predvsem potrošniški sveti grozističnih podjetij za promet s sadjem in zelenjavo, mlekom, mesom in kurivom v večjih potrošniških središčih, če je med potrošniki zanimanje za ustanovitve potrošniških svetov tudi pri teh podjetjih. V takem primeru naj bi potrošniški svet imenoval okrajni ljudski odbor, medtem ko je imenovanje ostalih potrošniških svetov pridržano posameznim svetom občinskih ljudskih odborov, ki imenujejo potrošniške svete iz vrst oseb po predlogih zborov volivcev. Lahko na občinski ljudski odbori določijo tudi drugačen način predlaganja oseb za potrošniške svete. Neposredno naj bi po načrtu uredbe volili člane potrošniških svetov le redni potrošniki tistih trgovin, pri katerih so potrošniki udeleženi na dobičku.

Pri ustanavljanju potrošniških svetov podpira načrt pobudo potrošnikov s tem, da je ljudski odbor dolžan ustanoviti potrošniški svet, če to zahteva zbor

volivcev. Ni pa v načrtu osvojen predlog, da bi potrošniške svete grozističnih podjetij volili zainteresirani odjemalci, ker se je treba izogniti nevarnosti, da bi grozistično podjetje pri prodaji deficitarnih proizvodov dajalo prednost tistim odjemalcem, katerih predstavniki so zastopani v potrošniškem svetu.

Posebno važno je poglavje načrta, ki razmejuje pravice potrošniškega sveta kot organa družbene kontrole od njegovih pravic kot organa državnega upravljanja. Da bi se preprečili pojavi poseganja potrošniških svetov v pristojnost organov podjetja (kakor n. pr. v določanje cen), so njihove pravice in dolžnosti v načrtu uredbe podrobno določene. Tako naj bo potrošniški svet pri opravljanju družbene kontrole pooblaščen zahtevati podatke v zvezi z nabavo in prodajo blaga kakor tudi vpogled v kalkulacije in občasne obračune ter staviti svoje pripombe. Nadalje naj ima pravico pregledati poslovne prostore in blago, da se prepreči o pravilnem čuvanju blaga. Na temelju izvršene analize naj ima pravico predlagati ukrepe za zboljšanje organizacije poslovanja (s spremembo pravil in načina popisa blaga, določanja cen, čuvanja blaga itd.). Nadalje naj ima pravico prisostvovati sejam upravnega odbora in sestankom delavskega sveta ter enkrat četrtletno zahtevati sklicanje delavskega sveta zaradi skupne obravnave tekočih vprašanj, prav tako pravico predlagati pristojni inspekciji, da izvede kontrolo poslovanja, in pravico določiti v sporazumu z upravnim odborom

način prodaje posameznih deficitarnih živil; o ugotovljenih nepravilnostih naj ima naposled dolžnost obvestiti pristojne državne organe.

Pravice potrošniških svetov s področja državnega upravljanja pa se po načrtu nanašajo na dajanje soglasnosti o razpolaganju z osnovnimi sredstvi, o uporabi sredstev za investicije, o najemanju investicijskega kredita, o spremembi pravil in o pogodbah med podjetjem in njegovimi poslovnimi enotami, pri čemer naj bi ob nesoglasju dokončno odločal gospodarski svet občinskega ljudskega odbora.

Načrt uredbe še določa med drugim, da naj traja mandat članov potrošniškega sveta dve

letit s tem, da se vsako leto obnovi polovica članov. Gospodarski svet občinskega ljudskega odbora pa lahko odpokliče posameznega člana ali vse člane pred potekom mandata po svojem predurku ali na predlog zboru volivcev oz. na predlog potrošnikov. Potrošniški svet lahko dela le kolektivno in sprejema sklepe samo na svojih sejah, in sicer po pravilniku, ki ga izda občinski odbor. Ta pravilnik mora zlasti določiti način dela in sprejemanja sklepov ter obveščanja občinskega ljudskega odbora kakor tudi način odpoklica članov, pravice in dolžnosti predsednika itd. Posebno poglavje uredbe pa se nanaša na udeležbo potrošnikov na dobičku podjetja.

Tudi reke zmrzujejo

LETOŠNJA ZIMA V JUGOSLAVIJI IN PO SVETU

V naši državi je prenehalo snežiti, val mraza pa je zajel vso Zahodno Evropo

Beograd, 3. januarja. Vreme se je v naši državi že znatno zboljšalo in tudi snežiti je v glavnem že nehalo. Po podatkih sinoptikov zvezne meteorološke službe se je začelo v Sloveniji, na Hrvaškem ter v Severnem in Srednjem Primorju jasnit, burja pa še zmeraj piha s hitrostjo 80 do 100 kilometrov na uro. Samo v Gorskem Kotaru, Hercegovini in Crni gori še zmeraj divjajo snežni meteži. Največ snega je zapadlo v Vzhodni Bosni in Srbiji. V Loznici ga je zapadlo do davi 38, v Novem Sadu 36, v Sjenici 35, v Beogradu 35, v Skoplju 17, v Ohridu 25, v Zadru 10, v Lošinjju 17, v Zagrebu pa 1 cm. Najnižje temperature se gibljejo v kontinentalnem delu naše države od -17 do -16 stopinj. V Ljubljani je znašala davi temperatura -16, v Celju -20, v Planici pa je večerajšnja temperatura padla od -20 na -13°. Tudi v Primorju so imeli davi temperaturo pod ničlo, v Pulju -7, v Šibeniku -12, v Splitu -6 in v Ulcinu -4° C.

Iz Sarajeva poročajo, da je v goratih krajih in visokih planotah BiH nad en meter snega. Večraj in danes so v mnogih krajih zabeležili najnižjo letošnje dnevno temperaturo od -28 do -37 stopinj. V Mostarju in v vsej Hercegovini je burja dosegla hitrost 22 metrov na sekundo.

V železniškem prometu ni nikjer zastoja. Samo na progi Srbske Moravice-Reka so davi zaradi snežnih zametov ustavili promet. Pač pa imajo vlaki precejšnje zamude. Cestnega prometa pa v Makedoniji, v nekaterih krajih Bosne in Hercegovine ter v Srbiji še niso upostavili. Po podatkih uprave za ceste je v Srbiji skoraj na vseh večjih cestah promet ustavljen ali pa znatno otežkočen. Zaradi velikih snežnih zametov so morali ustaviti avtomobilski promet tudi na nekaterih cestah v Makedoniji. Za kidanje snega uporabljajo buldožerje in traktorje, delo pa otežkočajo močni vetrovi in snežni meteži.

Preskrba prebivalstva mest ni ogrožena. Kar se tiče posevkov, kmetijskih strokovnjaki menijo, da so zavarovani pred mrazom, dokler sneg ne bo skopnel. Posevki na poplavljenih področjih v Vojvodini pa so pod ledom in tam je nevarnost, da bodo zgnil.

POSLEDICE MRAZA NA PRIMORSKEM

V zadnjih dneh so zamrznil skoraj vsi pritoki Sotce in tudi Soča na nekaterih krajih. Hidrocentrale Gradišče na reki Vipavi pri Dornberku je morala v noči na četrtek zaradi velikih kosov ledu, ki ovirajo delovanje turbin, prenehati obratovati. V stari Gorici so v četrtek zabeležili 10 stopinj mraza, kar je najnižja temperatura v letošnji zimi. Na splošno menimo, da takega mraza ni bilo že od 1929. leta. Bojimo se, da bi spričo zmrzovanja popokale vodovodne in plinske cevi. Nekateri javni vodnjaki na nezavarovanih mestih so že zamrznil.

Nov potresni sunek

Včeraj ob 14.43 je bilo čutili v Ljubljani kratek potres. Močnejši potres so čutili hkrati tudi prebivalci Ilirske Bistrice, ki je pred štirimi dnevi potres najbolj prizadel. V tem mestu so tudi ponoči čutili šibkejši potres. Novi potresni sunki pa v Ilirski Bistrici niso povzročili škode. Tudi na Reki so čutili včeraj ob 14.42 srednjemočni potresni sunek ki je trajal nekaj sekund.

ŠKODA V ILIRSKI BISTRICI

V prejšnji številki našega lista je v poročilu o škodi po potresu v Ilirski Bistrici pomotoma navedena številka 20 milijonov, v resnici pa gre za ugotovljeno škodo v znesku 200 milijonov dim.

Hkrati pa poročajo, da sta novo škodo povzročila večerajšnja potresna sunka.

nehati obratovati. V stari Gorici so v četrtek zabeležili 10 stopinj mraza, kar je najnižja temperatura v letošnji zimi. Na splošno menimo, da takega mraza ni bilo že od 1929. leta. Bojimo se, da bi spričo zmrzovanja popokale vodovodne in plinske cevi. Nekateri javni vodnjaki na nezavarovanih mestih so že zamrznil.

V četrtek je divjala burja s hitrostjo nekaj 60 kilometrov na uro, v presledkih pa je dosegla hitrost tudi do 75 km. Močnejši vetrovi, ki prihajajo iz Vipavske strani so sicer v Gorici prava redkost.

NAJHUŠJI MRAZ JE ZAJEL SOVJETSKO ZVEZO

Po podatkih sinoptičnega oddelka zvezne hidrometeorološke

službe je mrzel sibirski zrak, ki prodira danes prek zahodnega in srednjega Sredozemlja in ki je prinesel sneg in mraz Balearskim otokom in Korzi in Italiji, zajel tudi Severno Afriko. V Alžiru je padla davi temperatura na 0°, v nekaterih hribovitih krajih te dežele pa na -10° C. Tam ponekod tudi sneži. Najhušje neurje imajo na Sredozemskem morju, na Siciliji, v Kalabriji in v Južni Grčiji. V Angliji, Franciji, Belgiji in Holandski še zmeraj pritiska mraz. Temperatura se giblje od -10 do -15° C. Val mraza je zajel tudi zahodno obalo Britanskih otokov, čeprav je tam vpliv Zalivskega toka zelo močan. Na Irskem sneži in temperatura se giblje okrog 0°.

Najhušji mraz pa je pritisnil v Ukrajini in srednjem delu Sovjetske zveze, kjer se giblje temperatura od -30 do -40°. V skandinavskih deželah ter Nemčiji, Poljski in Češkoslovaški, kjer je pritiskal zadnje dni hud mraz, pa je davi temperatura narasla od -10° na -1°.

Val mraza, ki je zajel vso Zahodno Evropo, in sili snezni meteži so terjali v zadnjih 24 urah tudi šlovske žrtve ter povzročili motnje v prometu in veliko gmotno škodo.

V FRANCIJI JE UMRLO OD MRAZA KAKIH 20 LJUDI

Najhušji mraz v Franciji -30° C, so imeli minulo noč v Saint Laurentu na področju Jure. V Parizu so imeli -14, v Nizzu pa -2° C. V zadnjih 24 urah je v Franciji umrlo od mraza kakih 20 ljudi. Vsi vlaki imajo zamude. V Marselju mnoge ladje niso moge pristati.

Val mraza je zajel tudi Severno Afriko. V Tunisu je padla temperatura v zadnjih 24 urah za 10 stopinj, v goratih krajih pa je zapadlo precej snega. Snežilo je tudi v Alžiru.

Na Madžarskem je padla temperatura na -22°. Blatno jezero je popolnoma zamrznilo.

Močno je snežilo tudi v vzhodnem in jugovzhodnem delu ZDA. V državah New York in Washington so zaradi mraza zapeli vse sole. V teh dveh državah je padla temperatura od 22 do 37 stopinj pod ničlo. Na jugo Kaliforniji, kjer imajo večino pomlad, pa je padla temperatura na 4 stopinje.

Nasprotno pa je temperatura v Murmansku, v sovjetski Laponski narasla na +1° C.

ZAPISEK NA ROBU

NI VSE DOBRO, kar trenutno ugaja

V ljubljanski pivovarni »Union« so predlaskim in lani presegli plačni sklad za okrog 2 milijona din. Do tega je prišlo — na kratko povedano — zaradi tega, ker je računovodstvo napačno tolmačilo in uporabljalo instrumente družbenega plana. Podjetje je črpal za plače višji odstotek dobička, kot je dopuščal družbeni plan. Ta del dobička so uporabili tako, da so zložili razpone v plačah posameznih kategorij delavcev in uslužbencev, s čimer so seveda popačili načela in smisel plačnega sistema.

Podjetje se je zaradi nedovoljenega presežanja plačnega sklada znašlo o škripcih. Vodstvo podjetja je zato skušalo doseči to, da bi ljudski odbor sprejeli instrumente družbenega plana v korist podjetja. V kolektivni se je pojavilo negodovanje. Toda tisti odgovorni uslužbenci, ki so neposredno povzročili napako, zdaj niso ljudem natočili čistega vina, niso jim prikazali resničnega vzroka teh težav, ki so jih sami zakrivali, da bi ustregli sebičnim težnjam nekaterih članov kolektiva. V obeh kolektivih naj bi bili torej krivi naša tarfna politika, komisija za plače, ljudski odbor, ne pa lastne nepravilnosti.

Tak pojav o pivovarni »Union« ni nekaj posem novega, ker ga je bilo tudi že prej moč čutili. Vzemimo v misel samo primer, ko je vodilni uslužbenec sam predlagal, naj mu znižajo plačo, češ da so razponi v plačah preveliki. Tako se je očitno želel pokazati v obeh kolektivih kot »socialno čuteč človek«, ki bi rad pomagal ljudem do boljših plač, pa mu predpisi to onemogočajo. Vsekakor je od ljudi, ki zasedajo vodilna mesta v podjetju, moč upravičeno pričakovati, da temeljite poznajo načela in težnje naše tarfne politike, ki igra vlogo zelo pomembnega činitelja pri razvijanju gospodarstva, oziroma da se ti ljudje dosledno borijo za uresničenje teh načel in teženj o svojem podjetju. Nikakor pa se ni moč pomiriti s tem, da tak vodilni uslužbenec s svojim ravnanjem še podpira uravnoliške težnje nekaterih nepoučenih članov kolektiva ali pa celo takih posameznikov, ki govorijo samo o »enakih žledcih«, v svojem egoizmu pa nočejo ničesar slišati tudi o enaki marljivosti, sposobnosti in enakem delovnem učinku.

Podpiranje takšnih tendenc je v bistvu naperjeno proti interesom celotnega podjetja, ker hromi prizadevanja za dosego višje pro-

izvodnosti in večje proizvodnje. Ta resnica seveda nekaterim ni ljuba, zato jo skušajo preglušiti z gesli, ki godijo trenutnim, sebičnim težnjam posameznikov.

Spričo tega, da so v pivovarni »Union« podpirali uravnoliške težnje tudi posamezni vodilni uslužbenci, medtem ko se temu pojavu niso odločno postavili po robu niti organi delavskega upravljanja niti sindikalna podružnica niti komunisti, ni čudno, da so v podjetju zanemarili tudi upajanje norm in premiranje. Norme so uveli le na nekaj delovnih mestih. V podjetju torej skoraj nimajo stimulativnih ekonomskih meril za nagajevanje po delu. V takih razmerah so vedno na slabšem tisti, ki pri svojem delu dajo več od sebe. Zato v pivovarni »Union« ni bilo dovolj prizadevanj za dvigovanje storilnosti in proizvodnosti, za izpopolnjevanje organizacije dela, za znižanje proizvodnih stroškov. Ravno norme in premije bi omogočile, da bi imeli tisti, ki več prispevajo k proizvodnji kot nekateri drugi, tudi večje prejemke. Zato pomeni zanemarjanje norm in premiranja krivico za dobre delavce in uslužbence.

V pivovarni »Union« seveda niso vseh napak krivi samo nekateri vodilni in odgovorni uslužbenci, marveč tudi posamezni člani organov delavskega samoupravljanja, sindikalna podružnica in nekateri komunisti, ki skušajo reševati nekatere probleme s preozkega stališča, o časih celo s stališča interesov samo nekaterih posameznikov. V razpravi o sprejemanju tarfnega pravilnika je bilo n. pr. slišati predvsem pripombe posameznikov glede njihovih tarifnih postavk, ne pa tudi glede splošnih načel tarfne politike, ki naj bi jih oseboval tarifni pravilnik. Zato je razumljivo, da so v tej tarfni politiki podjetja lahko preladale uravnoliške težnje.

Slišati pa je, da so v zadnjih dneh o podjetju vendarle začeli resneje proučevati upajanje norm in premiranje. To ozbuja upanje, da začenja o kolektivno zmagoviti prepričanje, da po stari poti ni moč naprej, da zmagujejo težnje po pravilnejši tarfni politiki, po boljšem gospodarstvu. Zeleti bi bilo, da bi v kolektivju zares odločno prelomili s staro prakso in da bi čimprej skušali dohiteti druga podjetja, za katerimi so v nekaterih pogledih, n. pr. glede upajanja norm in premij, dokaj zaostali.

Premalo učnega osebja za osemletne šole

V prihodnjih šestih letih bi morali razen absolventov učiteljskih, višje pedagoških šol in univerze vzgojiti letno še okrog 200 učnih oseb

Kakšen bo razvoj in kakšni bodo uspehi na naših osemletnih šolah, je v prvi vrsti odvisno od učnega osebja, ki bo na teh šolah poučevalo.

Ze sedaj se borimo z velikimi težavami zaradi pomanjkanja učnega kadra na osnovnih in na osemletnih šolah ter na gimnazijah; saj je v šolskem letu 1954/55 manjkalo na teh šolah približno 1000 učnih oseb, v tekočem šolskem letu pa jih manjka 450 na osnovnih in osemletnih šolah, na gimnazijah pa okrog 650, da bi vsak oddelek imel svojega stalnega učitelja, v gimnazijah pa zadostno število predavateljev.

V tekočem šol. letu je na osnovnih in osemletnih šolah 151.995 učencev v 4716 oddelkih, kjer je zaposlenih 4565 učnih oseb. Na pomnožnih šolah je 1530 učencev v 150 oddelkih, kjer poučuje 154 učnih oseb. Učenci, ki v glavnem spadajo v obseg obveznega osemletnega šolanja, so tudi v nižjih razredih popolnih gimnazij in v nižjih gimnazijah. Na nižjih gimnazijah in v štirih nižjih razredih popolnih gimnazij je v tekočem šolskem letu 57.974 dijakov v 1785 oddelkih, kjer poučuje približno 2300 učnih oseb. Točnega števila učnih oseb za nižje gimnazije ni mogoče določiti, ker na popolnih gimnazijah poučujejo profesorji in predmetni učitelji v nižjih in v višjih razredih. To število se določa približno po številu oddelkov.

Ker je premalo učnih oseb, morajo stalno nameščeni profesorji in predmetni učitelji poučevati honorarno nad redno učno obveznostjo, poleg tega pončujejo honorarno še 363 učnih oseb na gimnazijah in 303 učiteljev na osnovnih in osemletnih šolah. Ti so v glavnem upokojeni profesorji in učitelji, ki lahko vsak čas odpovedo.

Da bi lahko ugotovili, kakšne bodo potrebe po učnem osebju v prihodnjih letih, moramo ugotoviti, koliko je otrok v šoloobvezni

starosti, ki so dolžni obiskovati šolo.

V rojstnih letnikih od 1941 do 1948, ki so v tekočem šolskem letu šoloobvezni, je po računih 208.734 otrok. Vseh šoloobiskujočih otrok v osnovnih šolah, nižjih gimnazijah nižjih razredih popolnih gimnazij ter na pomožnih šolah je 211.499. Razlika med obema številkama predstavljajo otroci, rojeni v letu 1949, ki so vpisani v šolo, in ponavljalci v nižjih gimnazijah, ki so že dopolnili učno obveznost.

V naslednjih šestih šolskih letih bodo po odbitku umrlih naslednja števila šoloobveznih otrok: 212.675, 217.487, 229.603, 230.104, 241.442 in 245.637; torej bo naraslo število šoloobveznih otrok od šolskega leta 1955/56 do 1961/62 jaokrožno v tisočih: 4000, 5000, 5000, 10.000, 11.000, 2000; torej skupno za približno 35.000 otrok.

Za šolsko leto 1961/62 moramo računati, da bo obiskovalo prve štiri razrede bodočih osemletnih šol približno 148.000 učencev, za katere bo potrebno blizu 4500 učiteljev; predvidoma 100.000 učencev bi ob dobrem učnem in vzgojnem delu moralo biti v višjih razredih osemletnih šol. Za te bomo potrebovali približno 3300 oddelkov in najmanj 4500 učnih oseb.

Na vseh učiteljskih in Slove-niji je v vseh petih razredih 1623 dijakov, torej pride povprečno na leto po 324 dijakov, ker pa jih precej pade ali izstopi, bomo morali biti zadovoljni, če jih bo prišlo z učiteljske povprečno po 300 v petih letih od 1956 do 1960. Višja pedagoška šola v glavnem ne daje novega učnega kadra, ker sprejema učitelje in jim da višjo izobrazbo; samo absolventi gimnazij, ki študirajo na VPS, dajo prirastek učnega osebja.

Na filozofsko-matematično-prirodoslovni fakulteti je vpisanih 1400 dijakov, od teh je diplomiranih lani 140, t. i. 10 odstotkov. Po dosedanjih izkusnih gre na šole samo okoli 70 odstotkov

diplomantov, tako da univerza komaj krije potrebe po učnem osebju na višjih gimnazijah in na srednjih strokovnih šolah. Učitelji z osnovnih šol in učno osebje z gimnazij odhaja v druge poklice, kjer so boljše plače. Starejše učne osebe bodo odsle v pokoj, nekateri jih umre, nekateri dajo ostavke na službo v prosvetno-znanstvenih strokih, povprečno odpade letno 5 odstotkov učnega osebja. Učiteljska, višja pedagoška šola od univerze komaj krijejo letni odpadki in ne morejo pokriti večjih potreb po učnem osebju zaradi večjega števila otrok. Iz tega sledi, da bo primanjkljaj učnega osebja v prihodnjih šestih letih narasel še za kakih 1200 do 1300 učnih oseb.

S tem je že vnaprej ogrožena uspeh bodoče šolske reforme, brez zadostnega števila učnega osebja, ki ima tudi zadostno temeljito izobrazbo, ne moremo pričakovati, da bi se izboljšala učni in vzgojni uspehi na naših osemletnih šolah.

Da bi temu odpomogli, so potrebni hitri in izdatni ukrepi. V prihodnjih šestih letih bi morali razen absolventov učiteljskih, višje univerze vzgojiti letno še okrog 200 učnih oseb, da bi kriti najnujnejše potrebe. Višje gimnazije nam ne morejo dati naravnost, ker je v višjih razredih gimnazij malo dijakov, da bodo absolventi gimnazij komaj kriti potrebe naših fakultet.

Takoj bi morali odpreti eno ali dveletne pedagoške šole ali akademije, ki bi sprejemale absolvente gimnazij, kolikor bi jih bilo mogoče pridobiti za učiteljsko poklic, ter absolvente drugih srednjih strokovnih šol, da bi pripravili dovolj učnega osebja za učiteljsko službo.

Glavna skrb pa bi morala biti, da ustvarimo učnemu osebju take življenjske pogoje, da bi postal služba privlačna za našo srednjošolsko mladino, ki naj bi se potem v večjem številu posvetila študiju za ta poklic.

O MARIBORSKIH OBRTNIH DELAVNICAH

Nekatere obrtne delavnice že lahko krijejo potrebe mesta — V nekaterih strokah pa delavnic še primanjkuje

Večina obrtnih strok v Mariboru še nima dovolj delovne sile niti delavnic, da bi lahko zadovoljile vse potrebe prebivalstva, čeprav se je lani stanje v obrtništvu precej izboljšalo, ker so ustanovili nove obrtne in zaposlili nove obrtne delavce. V enem letu so ustanovili 9 socialističnih obrtnih obratov, število zaposlenih v vseh socialističnih obrtnih obratih pa je poraslo za skoraj 500. V istem času pa se je število zaposlenih v zasebnih obrtnih delavnicah znižalo za okoli 100, čeprav je bilo odprtih 70 novih delavnic. Letno se zaposli v vseh obrtnih delavnicah okoli 400 delavcev več. Po mnenju strokovnjakov za obrtništvu bi za zadovoljevanje vseh potreb obrtnih strok in uslug v Mariboru morali zaposliti v nekaterih strokah še okoli 1000 delavcev. Število sedaj

zaposlenih v obrti pa se lahko zniža skoraj za 500 ljudi, ki jih je v nekaterih strokah preveč. Po taki izravnavi bi v obrtnih delavnicah v Mariboru zadoščalo okoli 4800 delavcev in uslužbencev. Sorazmerno največ obrtnih delavnic v Mariboru so lani ustanovili v kemični in električni stroki, kjer so število prejšnjih zvišali za 20%. Vzlic temu se ne morejo kriti vseh potreb, kar je čutili predvsem v kovinski stroki, ki bi potrebovala še okoli 350 novih delavcev. V šiviljski stroki manjka še okoli 300 delavcev, čeprav so lani odprli 15 novih delavnic. Tudi čevljarji in torbarji bi potrebovali še okoli 250 obrtnih delavcev, v predelavi zemlje in kamna pa okoli 50. Za nekatere stroke je značilno, da bi po številu potrebovali malo delav-

cev, vendar bi se število zaposlenih v primeri s sedanjim moralo podvojiti, kot na primer v predelavi papirja, kjer jih je lani bilo samo 8, potrebovali bi jih pa 20. V drugih strokah pa z novimi delavnicami in novo delovno silo že lahko krijejo ali so se vsaj močno približali tisti točki, ko bodo lahko zadovoljili vse potrebe v mestu. Potrebe po številu delovne sile pa so presegli obrtni obrati gradbeništva, predelave lesa, živilske stroke in še nekatere.

Razen majhnih izjem odpirajo nove obrtne delavnice tistih strok, ki še ne morejo kriti vseh potreb Mariborčanov. Zato se je stanje lani precej izboljšalo.

V Mariboru 3400 članov Počitniške zveze

Mariborski člani Počitniške zveze so lansko leto zabeležili doslej najboljše uspehe. Samo z vlakom je lani potovalo 130 skupin, razen tega je pa potovalo še veliko posameznikov. Večino potovanj je organizirala Počitniška zveza sama. Lepe nočrte ima družina Počitniške zveze v Mariboru tudi za letošnje, lani je imela 3400 članov, letos jih pa že šteje 3400. Sklenili so pa pritegniti še več mladine, zlasti delavske.

Občni zbor čebelarjev v Dolici

Pred dnevi je imela čebelarska družina v Dolici občni zbor. Na njem so člani pregledali dosedanje delo in se pogovorili o bodočem.

Elektrifikacijski odbor v Dolici

Elektrifikacijski odbor v Dolici je imel sejo, na kateri so razpravljali o plačilu omrežja. Na seji so sprejeli več sklepov za bodoče delo.

Nov združni dom v Šentilju pri Mislinju

Kmetijska zadruga v Šentilju pri Mislinju gradi združni dom. Zunanje dela so že končana, notranja so pa še v teku.

NA DOBRI POTI

O stanovanjskem vprašanju v Celju povsod veliko razpravljajo. Tu in tam pride tudi do ostrih razprav, predvsem pa glede stroškov za novogradnje. Umestna kritika nepravilnosti od strani državljanov in večje sodelovanje le-teh pri reševanju nekaterih perečih vprašanj, lahko nedvomno precej pripomore k boljšemu delu in bolj zdravi gradbeni politiki v Celju. Stroški za nekatera stanovanjska poslopja, bodisi da jih gradijo podjetja, ali pa občina, so previsoki. Zato bodo morali ljudski odbor občine in vsi odgovorni činitelji v bodoče bolj paziti na to, da bo z razpoložljivimi sredstvi za stanovanjsko izgradnjo moč zgraditi čim večje in izrednih vrednosti in ne predragih družinskih stanovanj.

Med drugim se je stanovanjskega problema lotil z vso resnostjo tudi občinski svet za stanovanjske zadeve. O problematiki in delu sveta smo pred nedavnim že poročali v našem listu. Na osnovi temeljitih razprav je omenjeni svet predložil ljudskemu odboru v Celju pomembne sklepe za omilitve stanovanjske krize. Ljudski odbor je sklepe sveta v celoti sprejel.

Nova stanovanjska zadruga je že pričela delati. Zdržno gradbeno podjetje, ki bo v sklopu te zadruge delalo na združnih gradnjah (eno, dvo in večdružinskih hiš), bo oproščeno raznih dajatev. Zadruga bo dobila na razpolago 60 milijonov dinarjev kredita. Lokacije, kjer bodo zidali zadružno hiše, so že določene za Celje in tudi za novo priključene kraje. Nova naselja bodo bolj strnjena ter bo zategadelj lažje urediti potrebne komunalne naprave. Oblike hiš bodo primerne kraju, kjer bodo zgrajene. Stanovanjska zadruga bo poskrbela, da bodo gradbeni stroški čim nižji in da bodo prispevki interesentov, to je združnikov, v denarju ali grad-

benem materialu čim večji. Društvo inženirjev in tehnikov ter ljudski odbor občine bosta pri delu zadruge uspešno pomagala. Kar zadeva novogradnje stanovanj, je bila iniciativa zasebnikov po vojni zelo učinkovita. V Celju so zasebniki v desetih letih zgradili približno 40 odstotkov na novo zgrajenih stanovanj.

Ker je v Celju problematično vzdrževanje starih hiš, je Ljudski odbor tudi sklenil, da od nekaterih v bodoče ne bi več pobirali 40 odstotnega prispevka od namemne in sklada za novogradnje. Ljudski odbor bo posebej določil, katera stara podjetja bodo oproščena omenjenega prispevka. Pričakujejo, da bo tako lažje kriti stroške za številna popravila na starih hišah, odnosno bo prispevke občine v te namene nekoliko nižji.

Občinski ljudski odbor Celje se zaveda, da so bili stroški za nova stanovanja po sedanjih načrtih izredno visoki. Prizadevajo si, da bi našli ustrezne načine za porenitev. Strokovnjaki in predstavniki občinskega ljudskega odbora že razpravljajo o nekem racionalnejšem načrtu za stanovanjske hiše. Zgrajene naj bi bile v štirih do petih nadstropjih, stroški za enodružinsko stanovanje pa bi znašali od 1.800.000 dinarjev. Nedvomno bi to bila velika pridobitev, saj je znano, da so v Celju nekatera nova stanovanja, katerih stroški se vrtijo okoli 6 do 7 milijonov. F. K.

Prešernove proslave na Dolenjskem

Med največjimi prireditvami v letošnjem Prešernovem tednu bo glasbeno-pevski koncert pevcev in orkestra KD Dušan Jereb v Novem mestu, ki bo v soboto zvečer v dvorani Doma ljudske prosvete. 6. februarja bo priredilo Obdrnsko kulturno društvo prireditve, na kateri bodo počastili deset opletnice osebnosti in Prešernov spomin, posebno predavanje pa bo dalo pregled dosedanjega razvoja obrti na Dolenjskem. Osrednja prireditev bo kulturni večer, ki ga organizirata KD Dušan Jereb in novomeška Ljudska univerza za 8. februar, posvečen pa bo 100-letnici rojstva Antona Askerca. O Askercu bo predavala ta večer dr. Marja Boršnikova, Askerčeve in Prešernove pesmi pa bo recital član ljubljanske Drame Boris Kralj; peli bodo tudi pevec društva.

Svoboda v Bršljinu bo priredila Prešernovo akademijo v nedeljo, 5. februarja ob 16. uri popoldne v združnem domu, društvo in šole v skoraj vseh večjih krajih pa pripravljajo prav tako akademije, nastope in druge prireditve.

Svet Svoboda in prosvetnih društev novomeškega okraja pripravila za prebivalce in osnovni šoli v Cerneči vasi nad Kostanjevico ter Gradec nad Podbočjem pomembni darili: tamkajšnjim knjižnicam bo podaril po 200 knjig. Proslava v Cerneči vasi bo v nedeljo, 12. februarja.

Požrtvovalna deklica

Šestletna Anica Kuraj je iz plamenov rešila 16 mesecev staro sestrico Albino

Prebivalci vasice Cerovec v okolici Rogate Slatine so te dni doživeli enega redkih primerov velike otroške požrtvovalnosti. Otrok je rešil otroke iz gorečega stanovanja. To je bila prisebnost brez primere. Avgust Kuraj in njegova žena sta se 29. januarja popoldne odpravila na pogreb matere. Da ne bi bila preveč v skrbeh za svoja dva otroka, 6-letno Anico in 16 mesecev staro Albino, sta skrb poverila 17-letni svakinji Ivanici. Stanovanje in otroci torej niso bili brez varuha.

Okoli pete se je že mračilo in tudi bolj hladno je postajalo. Ivanika je stopila v sobo in podkurila v peč. Toda ogenj ni hotel takoj vzplamteti. Kaj bi oklevala. Segla je po steklenici z bencinom. Na tleče strelke je vlija nekaj bencina. V usodnem trenutku se je pripetila nesreča. Močan plamen je udaril iz peči. Vnela se je tudi steklenica in po podu razlit bencin. Ivanika je odvrnila gorečo steklenico bencina in zbežala iz sobe, da bi poklicala sosede na pomoč. V sobi je bilo stanje dokaj drugačno. Steklenica z bencinom se je zakotalila pod posteljo, na kateri je spala 16 mesecev stara Albina. Ogenj je v trenutku zajel posteljnino in vso posteljo. Albina je ostala brez pomoči in bi gotovo zgorela. Za 6 let staro Anico, ki je bila med tem v kuhinji, je bil to trenutek velike odočitve. V mislih je imela malo Albino, čeprav ni vedela, da ji ognjeni zublj žiže ljube obrazek. Strelka je v gorečo sobo in z gorečo posteljo rešila smrti svo-

jo sestrico Albino. Ko je prišla na pomoč prva sosedica Ana Lorber, je bilo stanovanje vse v ognju. Čeprav so sosede s peskom in vodo, pogasili nevaren ogenj, je Kuraj utrpel precejšnjo materialno škodo. Otroka Albino so morali odpeljati na otroški kirurški oddelk celjske bolnišnice. Opečena je F. K. obrazu in rokah.

Požar v železarni Štore

V torek popoldne je v železni Štore nenadoma izbruhnil požar. Dva pleškarja, Cvetko Erjavca in Jože Ljuboj, ki sta delala v bližini plinskega generatorja, so morali odpeljati v celjsko bolnišnico, ker sta opečena. V zvezi s požarom je povojnik obratnih gasilcev povedal, da je na šo nepojasnjen način prišla voda v plinski generator. Zategadelj se je pritisk v generatorju močno povečal in tako dvignil zaklopko, skozi katero je švigel na plan plamen. Ogenj je zajel oba pleškarja in leseno delo v neposredni bližini. Delavci in obratni gasilci so preprečili nadaljnje širjenje požara.

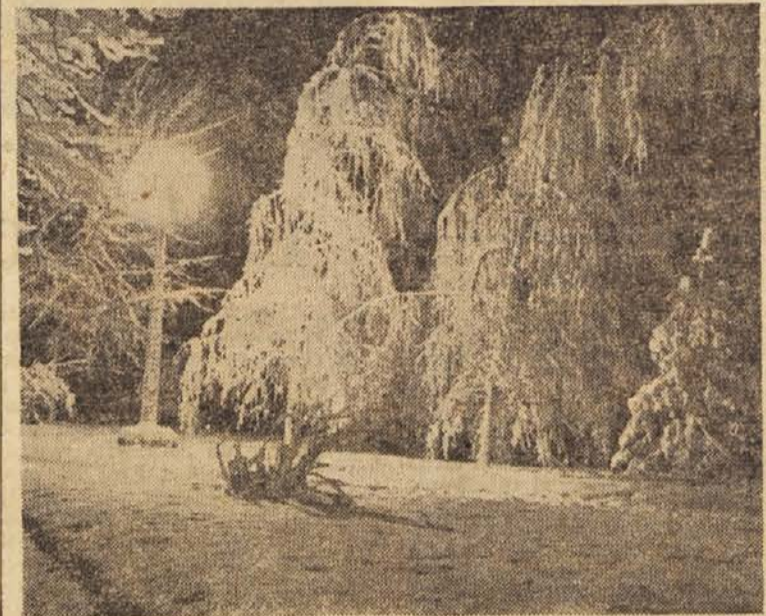
Kdo kupuje ukradena dvokolesa?

Na območju celjskega okraja je Franc Urnkar, rojen 21. oktobra 1933 leta v Vrancem, ukradel več moških in ženskih dvokoles. Ukradena dvokolesa je prodajal predvsem v rudarski središčih Vojenju, Trbovlju, Zagorju, Hrastniku itd. Urnkar je bil brez stalnega bivališča in brez zaposlitve.

Zoper omenjenega tatu številnih dvokoles vodi Tajništvo za notranje zadeve v Celju kazenski postopek. Vsako, ki karkoli ve o ljudeh, ki so od Franca Urnarja kupovali ukradena dvokolesa, naj sporoči podatke bližnji postaji ljudske milice, ali pa na Tajništvo za notranje zadeve Celje. Sodelovanje čim večjega števila ljudi z zanesljivimi podatki bo koristilo kazenskem postopku. Nevarno! Tudi dvokolesa mora biti ostro kaznovana.

Požar v Sabotinu

V četrtke zvečer ob devetnajsti uri je gorela trava in grmovje na spodnjih pobočjih Sabotina ob Soči pri solkanskem mostu. Ogenj je zgorjela iskra lokomotive. Gasilci z železniške postaje v Novi Gorici so požar kmalu pogasili. Škoda se ni točno ugotovljena. M.

Leninov trg v Mariboru pozimi

OBA ZBORA OKRAJNEGA LJUDSKEGA ODBORA MARIBOR STA RAZPRAVLJALA

O FINANČNEM POSLOVANJU GOSPODARSKIH ORGANIZACIJ

V torek je bila v Mariboru sedma skupna seja obeh zborov Okrajnega ljudskega odbora. Razen odborikov sta bila navzoča tudi zvezni ljudski poslanec Maks Snuderl in član Izvršnega sveta LRS in ljudski poslanec Zoran Polič.

Razpravljali so o spremembah in dopolnitvi statuta okraja, spremembah proračunov bivših

treh okrajev in o proračunu sedanjega OLO. Sprejeli so odlok o začasnem finansiranju OLO, dokler ne bosta sprejeta družbeni plan in proračun za leto 1956.

Posebna točka dnevnega reda je bilo poročilo finančne inšpekcije OLO za leto 1955, ki je pregledala finančno poslovanje v 637 gospodarskih organizacijah. Vseh pregledov je bilo 955, od tega 428 pregledov zaključnih računov. Ugotovila je, da je neodvedenih zaostankov družbenih dajatev 545.780.000 dinarjev. Zaostankov po rednih in izrednih pregledih je bilo 371.258.000 din. Zaradi prekrškov v finančnem poslovanju je bilo kaznovanih 37 podjetij in 61 oseb z denarno kaznijo. Najpogosteje se podjetja ne ravnavo po uredbi o kreditih za obratna sredstva in kratkoročnih kreditih, uredbi o knjigovodstvu gospodarskih organizacij in po uredbi o finančnem poslovanju z gotovino.

Pri pregledih zaključnih računov je finančna inšpekcija ugotovila, da trošijo podjetja ogromna sredstva za reklamo. Pri vseh podjetjih so ugotovili, da knjizijo reprezentančne stroške v breme materialnih stroškov, ne pa med sredstva za samostojno razpolaganje. Ugotovili so pa tudi precej zlorab. V zaključnih računih so zasledili vse mogoče izdatke, ki so jih porabili za člane kolektiva. Najpogostejši je bil prekršek koriščenja obratnih sredstev v investicijske namene.

Kar se tiče sredstev za samostojno razpolaganje, je finančna inšpekcija ugotovila, da jih mnoga podjetja izkoriščajo neracionalno. Nabavljajo razkošno opremo in podobno. Pri tekstilnih tovarnah in tudi drugje so ugotovili, da izkazujejo milijonske viške in manjke, ki jih utemeljujejo z zamenjavo raznega materiala, neprimernimi prostori za sortiranje in podobno. O teh viških in manjkih delavski sveti in upravni odbori sploh ne razpravljajo. Ponokod so jih knjizili v breme izrednih izdatkov, odnosno izrednih dohodkov. Le v nekaj primerih so pa za to obremenili pristojne osebe.

Finančna inšpekcija je ugotovila še več drugih prekrškov. Tako kreditiranje uslužbencev, neizterjavanje dolgov, investicije brez potrebnih sredstev, iskanje dobičkov s prodajo surovin, razdeljevanje odpadkov in ostančkov, odnosno pokvarjenih izdelkov med uslužbence in podobno. Vloge delavskih svetov in upravnih odborov ter odnose v podjetjih niso obravnavali posebej, vendar je marsikje prišlo do izraza to, da samoupravni organi nimajo pogosto nobene odločilne besede.

Glede poslovanja trgovin, obrti, gostinstva, kmetijskih ter

Delovni kolektivi za izboljšanje prehrane

Delavsko uslužbenske restavracije nudijo hrano ceneje kot gostinski obrati — Topla in cenena hrana med odmorom — Več tisoč delavcev in uslužbencev v Mariboru si želi enakih ugodnosti

Precej mariborskih podjetij je lani naredilo mnogo za izboljšanje prehrane svojih delavcev in uslužbencev.

V Mariborski livarni so lani ustanovili delavsko uslužbensko restavracijo, ki ima 40 abonentov. Metalna pa je prevzela restavracijo od gostinstva in tako pomagala izboljšati prehrano članov svojega kolektiva. Ta restavracija ima 60 abonentov. Restavracija »Abonent« v Mariboru je povečala svojo zmogljivost od 200 na 700 abonentov, ker je dobila nove prostore. Hkrati se je povečalo tudi število njenih abonentov. Veliko restavracij imajo še pri Tovarni avtomobilov, ki ima okoli 450 abonentov, in manjšo pri Švilic s 40 abonenti. Gradis Ravne pa ima delavsko uslužbensko restavracijo s 1000 abonenti, Tehnograđenje Vuzenica pa celo s 1600. Restavracija železarjev v Ravah ima 250 abonentov, rudniška v Crni 200, pri Impolu v Slovenski Bistrici in pri Granitni industriji v Josipdolu pa po 1000 abonentov.

Cena za hrano abonentov v teh restavracijah se giblje od 120 do 170 din za ves dan. Izjema je v restavraciji Tehnograđenje Vuzenici, kjer plačajo za zajtrk, kosilo in večerjo samo 50 din. Razliko do dejanskih stroškov so kriji iz terenskih dodatkov, ki jih uprava podjetja odteguje vsem delavcem in uslužbencem.

Večini delavsko uslužbenskih restavracij pomagajo podjetja s kurivom in razsvetljavo, vse restavracije pa so dobile potrebne prostore v brezplačno uporabo.

Gospodinjki tečaj v Dutovljah

V Dutovljah so ustanovili gospodinjisko šolo, ki jo obiskujejo dekleta iz bližnje in daljnje okolice. V enem izmed prostorov je urejena moderna kuhinja, kjer so nameščeni električni, plinski, zidani in navaden štedilnik z modernimi, praktičnimi pritlikalnimi. Tečajnice namreč tudi ugotavljajo, kateri način kuhanja je najpraktičnejši ter najcenejši. Pripravljajo tudi vse potrebne stroje in, da se bodo dekleta učila šivanja in ročnih del. Upravitelj šole Iv. Troha je nabavil tudi diaskop kot pripomoček pri predavanjih. Šola bo trajala dve leti. Ko jo bodo dekleta končala, se bodo lahko vpisala v srednjo gospodinjisko šolo.

B R A L C I N A M P I S E J O

Ali bomo pustili uničiti več kot 10 ha plodne zemlje

V Stanečičih je prišel Inštitut za raziskavo materiala kopati na najbolj plodni zemlji široke in po 6 m globoke jame, da bi preizkusil material iz te glavnice. Za ta dela nima nikakoli dovoljenja in se ni nihče poprej zanimal z lastniki tega zemljišča. Zanimajo se zelo ogroženi, saj gre za zelo dobro, plodno zemljo, ki je edini vir dohodkov tamonjega prebivalstva. Tam namreč mislijo podjetja, ki zgradijo avto-cesto Ljubljana-Zagreb, napraviti veliko gramožno jamo in jo na površini 10 do 15 ha plodne zemlje. Ta gramož nameravajo po posebnem priključnem tiru voziti na glavni prago in dalje na Dolenjsko. Ljudem ni po volji samovoljen postopek ljudi iz tega Zavoda, saj so marsikateroga kmeta, ki jih je vprašal, kaj nameravajo delati, grobo zasmehovali in kopljejo kar naprej. Tak

Nekatere mariborska podjetja so poskrbela za izboljšanje prehrane svojih delavcev in uslužbencev tudi z enolončnicami. V 8 podjetjih razdelijo dnevno okoli 2200 enolončnic po 20 do 30 din. Cena je zelo nizka, ker so podjetja podprla take kuhinje še bolj kot restavracije.

Niso pa še vsa mariborska podjetja storila dovolj za svoje delavce in uslužbence, saj imajo gostinska podjetja v Mariboru še več kot 4000 abonentov, ki morajo plačati za hrano dnevno 150 do 220 din. Mnogi izmed njih — če že ne vsi — bi se rajši hranili v delavsko uslužbenskih restavracijah. Toda njihova podjetja še niso poskrbela za to. Za boljše prehrano delovnih ljudi pa je skrbel tudi bivši mestni ljudski odbor, ki je oprostil plačila lokalnega davka od alkoholnih pijač tiste gostinske obrate, ki so imeli pri hrani večji promet kot pri alkoholnih pijačah, nekaterim pa je ta davek samo znižal.

Za izboljšanje prehrane delovnih ljudi so precej naredili tudi sindikati in ženska društva, ki so dajali pobude delovnim kolektivom.

NEKAJ KRATKIH iz življenja in dela na Jesenicah

Na zadnji seji Občinskega ljudskega odbora Jesenice so odborniki sprejeli odlok, da bodo v občini zborni volivci od 6. do 18. t. m. Na njih bodo razpravljali o gospodarski in komunalni dejavnosti, o kulturnoprosvetnem delu in drugem.

V jeseniški komunij je zaposlenih v raznih gospodarskih organizacijah preko 9000 ljudi. Zato ima Sveta za delo in delovna razmerja pri Občinskem ljudskem odboru precej dela, saj je njegova skrb ščititi delavca in skrbeti, da podjetja izvajajo razne predpise. Že takoj v začetku je bilo treba ustanoviti razne komisije, ki bodo skrbela za zaposlitev demobilizirancev iz JLA, ki bodo usmerjale vojne in delovne invalide v ustrezne poklice, skrbela za njih prekvalifikacijo in za zaposlovanje žensk. Svet je tudi predlagal Občinskemu ljudskemu odboru, da bi ustanovili novo delovno mesto, inšpektorja za delo.

Čimprej pa bo moral Svet poskrbeti, da se bodo lahko tudi ženske v večji meri zaposlile. Sedaj je v jeseniški komunij zaposlenih komaj 1300 žensk.

V jeseniški železarni so na zadnji seji centralnega delavskega sveta sprejeli razne pravilnike. Na zasedanju so tudi predlagali prioriteten plan investicij za leto 1956. Za rešitev stanovanjskega problema bo kolektiv železarn najel pri Občinskem ljudskem odboru 115.000.000 dinarjev posojila, da bo lahko dogradil dva velika stanovanjska bloka.

Svet za turizem in gostinstvo pri Občinskem ljudskem odboru Jesenice je ugotovil, da je zmogljivost gostinskih in turističnih obratov v občini premajhna. Vsega skupaj je na razpolago komaj 1200 primerno urejenih postelj. Za boljše razvoj turizma in gostinstva v jeseniški komunij pa bo treba čimprej vzgajati novo gostinjsko osebje. Zato naj bi pri Gostinjski zbornici ustanovili posebno šolo.

Na pobudo Društva prijateljev mladine in Občinskega komiteja so na Jesenicah začeli razpravljati o negativnem vplivu slabih filmov na mladino. Na razpravah se je pokazalo, da so vzgojitelji pripravljani pripraviti pred mladinskimi predstavami in pred matinejami predavanje o vzgojnem pomenu in o vsebini filma.

Sredi poletja so v jeseniški železarni začeli izdelovati kisik kolone, ki so že v polzkusnem obratovanju dale dobre rezultate. Tako se je začela železarna tudi v tem pogledu osamosvajati. Kolektivni tako ni več treba kupovati kisika v Rušah in Litostroju in plačevati drugega ter nevarnega prevoza. Energetski strokovnjaki so izdelali kisik kolone za obrate na Jesenicah in na Javorniku. Sedaj obratuje v železarni že več domačih kisik kolon, ki proizvajajo preko 230 m³ kisika na uro, kar popolnoma zadošča potrebam železarne. U. Ž.

CORTINA D'AMPEZZO PETEK 3 FEBRUAR

Zimska VII. OLIMPIADA

(Od našega posebnega dopisnika)

Toni Sailer - najuspešnejši tekmovalc v Cortini

Edinstveni so primeri, da nekdo v treh disciplinah osvoji na zimskih olimpijskih igrah 3 zlate medalje. Na olimpiadi v Oslu leta 1952 je to uspešno Norvečanu Andersenu, ki je trikrat zmagal v histrotnem drsanju. Na prejšnjih olimpijadih je uspel ta podvig še Belograndu v histrotnem drsanju in Ilanagu v tekih.

Včeraj in danes je vso kotlino pod Dolomiti zalel val hudega mraza. Termometer v Cortini kaže že dva dni -21° C. Mraz vse ovira. Tekmovalci zato, ker jim oster zrak ne da dihati in so vse proge ledene, gledalce in novinarje pa zato, ker jim oster mraz prodira do kosti.

Na letošnjih olimpijskih igrah je nepričakovano trikrat zmagal Avstrijec Toni Sailer, ki je k dvema zlatima medaljama, osvojenima v veselolomu in slalomu, dodal danes še tretjo v smuku. Sailer je po pravici junak VII. zimske olimpijade, ki so ga krstili danes zvečer novinarji, ko so poobjavili svoja poročila in reportaže redakcijam.

Nepričakovana olimpijska medalja: Rennee Colliard

Proga za smuk »Olimpia Tofana« je bila dolga 3461 m z višinsko razliko 902 metra. To je bila zares proga

BREZ PRIMERE Poznavalet trdijo, da tako težke proge ni nikjer drugod. Skraj po vsej dolžini znaša nagib 43 stopinj, ponekod pa je strmina tolikšna, da bi se tudi brez snega premisljati spustiti se nazval. Sailer je bil v višini 2282 m in po dveh minutah 52 sekundah in 2 desetinkah je Sailer privozil skozi cilj, ki je bil v višini 1580 m. Vozil je s hitrostjo, podobno atrakciji.

HITROST IN PADCI Na progi so padli skoraj vsi tekmovalci, razen 8 do 10, ki so zasedli tudi

SESTANEK ORGANIZATORJEV IN PLENUMA SAHOVSKE ZVEZE JUGOSLAVIJE

Mnogo sklepov — mnogo dela

Zadnji dan januarja je bil v Beogradu ožji sestanek najvidnejših sahovskih organizatorjev v državi, naslednji dan pa se je sestel Centralni odbor Sahovske zveze Jugoslavije. Sestanka organizatorjev sta se iz Slovenije udeležila sekretarja SZS E. Kapus in Mariborskega okrožnega šaha odbora J. Elnsberger, ki sta se s pleonom predsednika SZS E. Turnarja udeležila tudi plenuma SZS.

Organizatorji so pripravili pleonomo Sahovske zveze Jugoslavije in pripravili sahovske organizatorje s prirejanjem krajskih tečajev za organizatorje in sodnike. Razen skrbj za vodilne sahisto in vrhunsko prireditelje naj bi SZJ posvečala več skrbi razvoju osnovnih organizacij in njihovim tečajem, ki se kažejo zlasti v pomaganju aredntev, igralnih prostorov, sahovskih ur in nepotrebem priročnikih z igralnimi pravili in pravilniki, tabelami in tolmáčoni. Menijo so, da je izhajanje edinega sahovskega glasila »Jugoslavanski sahovski Glasnik«, kljub finančnim težavam nujno, in ugotovili, da je čustvi v vseh republikah pomankanje primernih učbenikov in literature iz področja sahovske teorije. Na sestanku so tudi ugotovili, da je treba najti pri državnem tekmovalnem sistemu sodobnejši in čustni primernejši način vključevanja in razporeditve. Aktivni volemojstri naj bi imeli pravice neposrednega vstopa v prvenstvo FLB, mednarodni mojstri v državne polfinalne turnirje, mojstri pa v republikah prvenstva. Predlagali so tudi nujno izboljšavo sedanjega pravilnika za kategorizacijo. O nekaterih navseh organizatorjev je pleonom razpravljali in sprejel ustrezajoče sklepe, medtem ko o drugih razpravljala skupščina SZJ, ki bo 22. aprila v Beogradu.

pleonom SZJ je najprej razpravljala o sporih med sekretarjem SZS E. Popovičem in Sahovske zveze SRJ zadržanih v interesu sahovske organizacije je pleonom z večino glasov sprejel ostavko sekretarja, čigar delo bo vodil do skupščine B. Kazič. Značilo je, da bi si bila morala po sklepu predenja plenuma dr. Trifunovič in E. Fuderer kot V. Pire v Ljubljani, prireditelj pravice sodelovanja na XII. prvenstvu v Skoplju, na državnih polfinalnih turnirjih. Pleonom je soglasno odobril nediisciplino obeh in darovali dr. Trifunoviču za 25-letnico moštvo strovo svizoc za Skoplje. Odobril je njegovo stališče zadržke. V obeh primerih se je pleonom oziral tudi na pomembna tekmovalna naša državna reprezentanca in olimpijske tekmovalce, ki so bili na 20. Republiški mladinski prvenstva morajo biti zaključena na 20. julija, državno bo odigrano 20. avgusta in 10. avgusta. Razpravljala je o 8. slovenski, Srbija 4. Slovaška 3. Slovenija 7. BiH 4. Mač. XII. prvenstva. Žensko državno prvenstvo bo odigrano julija. Iz prvenstva republik dajejo Srbija 4. Slovačija in Hrvatska po 3. BiH, Makedonija in Črna gora po 1 predstav-

Razpoloženje pred koncem

Nič več ni posebnosti, kar vidimo, vse je vsakdanje. Gneče, borbe, navdušenja, zmage, fanfare, vsemu smo se že privadili. Zivljenje v Cortini teče po istem dnevnem ritmu, vendar pa že čutimo, da se bliža konec olimpiade. Male dolomitske mesteca pa bo ostalo kraj s 6000 prebivalci, ki bo vedno zapisano v zgodovini zimskih športov v vrsti imen: Chamoni, St. Moritz, Lake Placid, Garmisch, Oslo itd.

Na začetku tekmovalnj se je kolo organizacije počasi zavrtelo, potem pa je steklo in teče sedaj, ko bi bilo vse samo po sebi umerno. Sotferji vedo, kdaj in kam morajo priti, kje morajo počakati tekmovalce in kam jih morajo odpeljati. Vratarju v hotelu se ne zatika več jezik, kadar pokliče gosta. Telefonske na pošti že vedo, da bo ob 8. uri zjutraj John Smith iz Daily Mirrorja klical London, da bo ob pol 15. uri František Frohaska govoril s Prago in da mora biti linija Cortina-Ljubljana prosta ob 17. uri za posebnega dopisnika »Ljudske pravice«. Natakari v hotelu »Serena« že ve, da želi X po večerji čašo mineralne vode. V pa prija bolj skodelica močne črne kave. Hotelski boy ve, če vozi z dvigalom dopisnika Asken Bladet iz Stockholm, da mora pogoniti hitreje in da mu je zagotovljeno 50 lir napitnine. Vse je v redu, vse teče kot namazano.

Se nekaj metrov je bilo do olimpijskega ognja. Guido Caroli se je nenadoma zapletel v žice mikrofona in prav nič svečano spogrnilo. To je bilo na svečani otvoritvi letošnjih olimpijskih iger

Rezultati: Rogelj 65,5, 69,5, Zidar 71 m, Goršek in Poldas nista skakala, ker so trening zaradi hudega vetra prekinili. Ostali boljši rezultati: Schariand (Kanada) 75,3, Sivarinien (Finska) 69, Silvenoinen (Finska) 72, Brutscher (Nemčija) 72, Kleisel (Nemčija) 67, Erlanson (Svedska) 75, Oostman (Svedska) 71 m.

Za tekme v nedeljo so skakalci že izvlekli startne štovilke: Janez Goršek 11, Albin Rogelj 22, Janez Zidar 33 in Poldas 50. Nekaj ostalih startnih štovilk: 1 — Enzo Perla (Italija), 13 — Willis Olson (ZDA), 53 (zadnji) Sepp Bradl (Avstrija).

UMETNO DRSANJE Danes je bila na sporedu tudi tekmovalnja v umetnem drsanju za dvojice. Zlato medaljo sta osvojila Avstrijca Elisabeth Schwarzer Kurt Opel, srebrno medaljo je osvojil kanadski par Francis Dafoe-Norris Brown, bronasto pa madžarski Marianna in Laszlo Nagy.

MIRAN SATTLER

Pred odločitvijo

Borba za puck in gole je vsak popoldan in zvečer na olimpijskem stadionu srdečija. To velja najbolj za skupino šestih, ki se jim je posrečilo v finale, in se sedaj bore za olimpijske medalje. Kaj to pomeni, nam pove tale ugotovitev, brezobzirnost igralcev v nekaterih trenutkih preseže značaj običajnih dvobojev, čeprav ne presežejo meje dovoljenega. Sicer pa so glavne predstave na sporedu še danes in jutri: SZ — ZDA, CSR — ZDA, Kanada — SZ.

V četrtki so Kanadčani brez večjih težav gladko premagali Nemce z rezultatom 19:3 (4:0, 1:0, 3:0). V naslednji tekmi je ZDA premagala Svedsko s 6:1 (1:1, 2:0, 3:0).

Zadnja sinočnja tekma se je začela šele po 18. uri. SZ je s precej-

SMUK ZA MOSKE Sailer (Avstrija) 2:52,2, Fel-lay (Švica) 2:55,7, Molterer (Avstrija) 2:56,3, Staub (Švica) 2:57,1, Lang (Nemčija) 2:58,3, G. Burlin (Italija) 3:00,2, Bozon (Francija) 3:00,9, Humovicky (CSR) 3:01,5, B. Burlin (Italija) 3:02,4, Solander (Svedska) 3:05,4 ... 28. Dornik 3:41,1, 41. Cvenkelj 4:58,1.

BOB — ČETVERCI Švica I — 2:35,19, Švica II — 2:35,26, ZDA, Italija II, Italija I, Nemčija I.

TEK NA 50 KILOMETROV Jernberg (Svedska) 2:59,27, Hakulinen (Finska) 2:51:45, Ter-rontijev (SZ) 2:53,32, Kolehmainen (Finska) 2:56,17, Seljukin (SZ) 2:56,49, Kolén (SZ) 2:58,00, Baranov (SZ) 3:03,55, Sivonen (Finska) 3:04,16, Kontinen (Finska) 3:06,19, Grabn (Svedska) 3:06,32, Ohlsson (Svedska), Lin-berg (Svedska), Bukowski (Poljska), Jensen (Norveška), Lundén (Norveška), Miel (Italija), Garrara (Italija), Weg-gor (Švica), Curhuben (Švica), Mohring (Nemčija) itd.

ALPSKA KOMBINACIJA ZA ŽENSKO Berthod (Švica) 9:35, Dan-zer (Švica) 11:19, Minuzzo (Italija) 12:31, Hoehleitner (Avstrijca) 12:79, Niskin (Norveška) in Frandi (Avstrija) 13:59, Ne-viere (Francija) 14:43, Agnel (Francija) 15:78, Pellissier (Francija) 20:40, Sandvik (Norveška), 12. Glaser (Nemčija), Kowalska (Poljska), Mead-Lawrence (ZDA), ... 17. Sidorova (SZ), 18. Zupančič (Jugoslavija) itd.

Mednarodno namiznoteniško prvenstvo Pariz, 3. febr. (AFP). Zmagovalec tekmovalnja moških na mednarodnem namiznoteniškem prvenstvu Francije v Parizu je Čeh Ladislav Stipek, ki je v finalu premagal Jugoslavo Josipa Vogričca z 2:15, 3:21, 2:14, 2:11. Stipek je izvrstno igral in z ofenzivno igro premagal odličnega Jugoslavo.

Prvo mesto v tekmovalnju žensk si je prisvojila Angličinja Haydon, ki je v finalu premagala nekdanjo prvakinjo Avstrijke Linde Wertl-Rumpfer. Zmaga Haydneve, ki je v polfinalu

šnilim naporom obvladala CSR s 7:4 (2:1, 3:1, 2:2). Tekma je bila ostra in vznemirljiva. V petek je Kanada premagala Svedsko s 6:2 (3:2, 1:0, 2:0).

Trenutno stanje na lestvici: ZDA 3 3 0 0 17:4 6 SZ 3 3 0 0 19:5 6 Kanada 4 3 0 0 23:9 6 Švedska 4 1 0 3 9:16 2 CSR 3 0 0 3 7:18 0 Nemčija 3 0 0 3 2:25 0

Četrtek TEKASKI MARATON: TRETJA MEDALJA JERNBERGA, TOKRAT ZLATA UMETNO DRSANJE ZA ŽENSKE: PO PRICA-KOVANJU — ALLBRIGHTOVA HOKEJ: KANADA : NEMCIJA 10:0 ZDA : ŠVEDSKA 6:1 SZ : CSR 7:4

Petek TRETJIČ ZMAGOVALEC: TONI SAILER V SMUKU V BOBU — ČETVERCU VODIJO ŠVICARJI HOKEJ: KANADA : ŠVEDSKA 6:2

Sobota 8.00 BOB — ČETVERCI 9.00 ŠTAFETA 4 X 10 m 15.00 ŠVEDSKA : NEMCIJA 19.00 CSR : ZDA

Dve prvi mesti v eni disciplini in dve zlati medalji: Grišin (levo) in njegov rojak Mihailov (SZ)

V četrtki — Jernberg tekač št. 1

V smučarskem maratoni, v teku na 50 km so je vodila v četrtki ogručena borba med Svedom Jernbergom in Finceom Hakulinenom. Ta dva tekača, najboljša na letošnjih olimpiadi, sta bila na prvih dveh mestih od začetka do konca. Jernberg se je uspešno oddolžil svojemu tekmeču za poraz na 80 km, tako da ga lahko štejemo za tekača številka 1 na VII.

Edini naš tekmovalc Stefan Robač z Raven je dokaj dobro tekol do 38. kilometra, kjer pa je zaradi izčrpanosti odstopil. Startati bi moral tudi Matevž Kordež. Vodstvo naše reprezentance pa je pred tekom sklenilo, da Kordež ne bo nastopil, ker bo nastopil še v štafeti 4 x 10 km, ki je na sporedu v soboto.

Mednarodni kosarkarski turnir Crvena zvezda druga Viareggio, 3. febr. (AFP). Na mednarodnem kosarkarskem turnirju v Viareggiu je bilo prvo domače istoimensko moštvo, druga bogoraska Crvena zvezda, tretji Varese in četrti Stella Azzura iz Rima, ter peto ameriško vojaško moštvo Derby Lions.

Zadnji dan so bili doseženi tile rezultati: Viareggio — Varese 91:91 (43:46), Stella Azzura — Derby Lions 101:98.

Norvečan Halgeir Brenden je bil olimpijski prvak leta 1952 v Oslu v teku na 18 km. Na letošnjih olimpijadi je prepričljivo zmagal v teku na 15 km in dokazal, da še ni za med »stare železce«.

šnilim naporom obvladala CSR s 7:4 (2:1, 3:1, 2:2). Tekma je bila ostra in vznemirljiva. V petek je Kanada premagala Svedsko s 6:2 (3:2, 1:0, 2:0).

Advertisement for 'Ljubljana' featuring a woman in a dress and text: 'Znamke za 10 dni', 'Uprava', '»LJUDSKE PRAVICE«', 'Ljubljana', 'Kopitarjeva ulica 2', 'Poštni predal 42'.

NOGOMET »Austria« v Mehiki, Mexico, 3. febr. (AP). Dunajska »Austria« je sinoči izgubila v Mexicu tekmo z nogometnim moštvom Atlanta, ki je tretje v mehiški ligi, z rezultatom 0:1 (0:0).

Pesmi na ledu

Povedati vam hočem nekaj o treh pesmih na ledu. O pesmih, ki jih ne smimo, jih le vidimo in katere nas z magično silo prevzamejo, so jih dolgo spominjala.

Prva pesem Carol Helss, švedovita barkarola, nas je zazibala v beli sen. In nas prebudila šel po navdušenih manifestacijah gledalcev, ki so z glasnim vzkljanjem in postankom zahtevali od Amerikanke, da svojo točko ponovi. Niema romantična sestava, ritem, prekrasne figure in okraski se je zlljo in v močnem spev, ki je pred gledalce. Nežna pesem se je odbijala od gladkega ledenega zrcala. Slišati je bilo zvonce Barkarole, Barkarole, s katero je Amerikanca Carol Helss osvojila srebrno medaljo v umetnem drsanju na letošnji olimpiadi.

Druga pesem je bila arlja, s katero je osvojila zlato medaljo Emma Albright. Le-ta je zapela trikrat črtani O Njena arlja je spominjala na zvoncek, ki v mrazem zimskem jutru poje prek snežnih poljan. Tretja in zadnja je pesem metulja. Njeno ime: Ingrid Wendl (Avstrija). Nastopila je z arljo iz drugega dejanja Puccinijeve opere La Boheme. Ta melodija se meni zdi sladka in tako sladko je zapela svojo pesem tudi Ingrid Wendl ter osvojila bronasto medaljo. Drsalke so zvenele, njih šum, katero da je topli led in razvel skoraj. Pesem Ingrid Wendlove je bila prijetna pesem, katero bi poslušal, četudi bi imela 99 krat toliko referenc.

Hotel sem vam povedati o treh pesmih, o treh solostevih, ki jih ne slišimo, samo vidimo, in se jih dolgo, dolgo spominjamo.

Vesti iz Maribora

DEZURNA LEKARNA
 Sobota, dne 4. februarja, lekarna Center, Gosposka ulica 12.
 Nedelja, dne 5. februarja: lekarna Kranj, Trg revolucije 3.
 Od 21 pa do 8 se izdajajo zdravila na zdravniške recepte, napisane iste dne ali noči.

KINO
PARTIZAN: Finski film: »Pridemo zopet«.
ODARNIK: Ameriški barvni film: »Sneg na Kilimandžaru«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
 Sobota, 4. febr. ob 19.30: Drda: »Cl zveš hujdiča«. Izven.
 Napovedana premiera »Deseti brat« zaradi obolevnosti dirigenta na poznejši čas.

Nedelja, 5. febr. ob 10: Produkcija dramatske šole; ob 18: Drda: »Cl zveš hujdiča«. Izven; ob 19.30: Rossini: »Seviljski brivci«. Izven.

Bodite so: Rozalija Rožkar, 30 let, žena — Dušana; Margareta Vaver, 29 let, gospodinja, Viltuš — Ivo; Justina Flakus, 24 let, gospodinja, Gašnik — Verico; Marija Breški, 24 let, tkalica, Smolnik — Franca; Marija Marja, 30 let, učiteljica — Andrejko; Silva Rakuš, 25 let, namočnica — Branka; Marija Brun, 28 let, predica — Marjana; Justina Zupman, 22 let, gospodinja, Zg. Sredica — Justino; Ljudmila Cigliar, 27 let, gospodinja — Marjanec; Jelena Tatiš, 27 let, nameščenka — Melanija; Pavla Gril, 25 let, delavka, Kobilje — Vero; Angelo Lončarič, 23 let, gospodinja, Pragersko — Alenko; Tama Marbold, 24 let, gospodinja, Kranj — Jančar; Marija Holer, 19 let, gospodinja, Jareninski vrh — Marjana; Veronika Vrtnjak, 33 let, poljska delavka, Grabonč — Franca; Boza Pišek, 28 let, gospodinja, Radzel — Vladka; Nana Keček, 27 let, trg. pomočnica, Rače — Silva; Marija Lipovšek, 28 let, gospodinja, Ivanjski; Karolina Rec, 18 let, gospodinja, Sp. Polakava — Darinko; Anja Volk, 20 let, gospodinja, B. Sredica — Ivana; Frida Todorovič, 34 let, gospodinja, Meharska vas — Erika; Neka Ubi, 28 let, vlagalka —

ZAHVALA
 Ob težki izgubi, ki nas je zadela s smrtjo drage žene, mame, stare mame, sestre, tete, tašče in svakinje
ALOJZIE KUŠLJAN
 roj. JURČEC
 se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam kakorkoli pomagali, sočustvovali, ji darovali vence, jo spremlili ter ustno ali pisмено izrekli sožalje.

Zalujoče rodbine:
KUŠLJAN, dr. SOBAR, JURČEC, SOTELSEK in LEBAR
 Brežice, 2. februarja 1956.

ZAHVALA
 Ob težki izgubi, ki nas je zadela s smrtjo našega nena-domestiljivega moža, očeta, sina in brata
LOJZETA DOLTARJA
 MAJORJA JLA
 se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam lajšali bol. Posebno se zahvaljujemo zdravnikom mariborske bolnišnice za njihovo prizadevanje, kolektivu vojnega oddelka Maribor, komandama garnizije Maribor in Črnomelj, vsem množičnim organizacijam v Mariboru in Črnomlju kakor tudi ostalim kolektivom ter posameznikom, ki so nam na kakršenkoli način stali ob strani. — Topla zahvala številnim darovalcem cvetja in vsem, ki so ga spremljali na zadnji poti v Mariboru in Črnomlju.
 Maribor, Črnomelj, Ljubljana, Trebnje.
Družine DOLTAR, SENICA, RADELJ in ZORZ

Sporočamo žalostno vest, da nas je 2. febr. 1956 po težki bolezni za vedno zapustila naša ljubljena hčerka, sestra in teta
DANICA MERHAR
 Pogreb bo v Šentvidu v nedeljo ob 15. uri.
 Šentvid nad Ljubljano, 3. februarja 1956.
 Zalujoči: mama in ata, brat Stane z družino, sestra Vera z družino, sestra Tončka z družino, družina Habjan in ostalo sorodstvo

NAZNANJAMO VSEM KOMUNISTOM, ČLANOM SZDL IN ČLANOM ZB, DA NAS JE PO DOLGI IN MUČNI BOLEZNI ZAPUSTILA NAŠA ZVESTA ČLANICA IN BORKA, TOVARIŠICA
DANA MERHAR
 POGREB NAŠE NEPOZABNE TOVARIŠICE BO V NEDELJO, 5. FEBRUARJA 1956, OB 15. URI OD DOMA ŽALOSTI NA ŠENTVIŠKO POKOPALIŠČE
 NJEN SPOMIN BO OSTAL VEDNO MED NAMI!
 OBČINSKI KOMITE ZK ŠENTVID
 OBČINSKI ODBOR SZDL ŠENTVID
 OBČINSKI ODBOR ZB ŠENTVID
 OSNOVNA ORGANIZACIJA KP ŠENTVID
 TERENSKI ODBOR SZDL ŠENTVID

Boruta; Ljudmila Muršič, 28 let, otroška negovalka — Tomaža; Marija Roč, 24 let, sobarica — Marjana; Marija Vodusek, 22 let, gospodinja — Zdravka.
 Umrli so: Štefan Pušnjak, 52 let, krojač; Martin Nouvirt, 7 let, otrok; Franc Prosenak, 26 let, sin posestnika; Marija Slomnik, 57 let, upokojenka; Ivan Fescl, 76 let, upokojenec; Ana Baumkirchner, 47 let, gospodinja; Rupert Ozimilč, 41 let, upokojenec.

Naročniki Ljudske pravice so zavarovani za primer nezgode

CELJSKE VESTI
 Razpored nedeljske dežurne zdravniške službe za februar 1956

5. februarja: dr. Jože Cerin, Cankarjeva ulica 9.
 12. februarja: dr. Jože Fišer, Gregorčičeva ulica 7.
 19. februarja: dr. Maks Bitenc, Cankarjeva ulica 11.
 26. februarja: dr. Jože Cerin, Cankarjeva ulica 9.
 Nedeljska zdravniška dežurna služba traja od sobote od 18. ure do ponedeljka do 8. ure zjutraj.

KINO
 »UNION«: Ameriški barvni film: »Pogumen kot Lassie«. Predstavi ob 18 in 20.
 »DOM«: Ameriški barvni film: »Visoka Barbaree«. Predstavi ob 18.15 in 20.15.

CELJSKO GLEDALIŠČE
 Sobota, 4. febr. ob 20: Ivan Cankar: »Lepa Vida« Gostovanje v Ravnah na Koroskem.
 Nedelja, 5. febr. ob 15.30: Miloš Mikeln: »Atomske bombe ni več«. Izven.

VESTI IZ PTUJA
 Zdravniška dežurna služba: Vsak dan od 18. do 7. zjutraj, in sicer vse parne dneve v mesecu dr. Matko Murgole, Bezjakova 8, v neparnih dneh pa dr. Franc Rakuš, Ormoška c. 24.
OKRAJNO GLEDALIŠČE PTUJ
 Sobota, 4. febr. ob 10: Rudolf Pečjak: »Kraljična z mrtvim srcem«. Zaključena predstava za osnovno šolo Breg in otroški vrtec.
 Nedelja, 5. febr. ob 15: M. Maertlinck: »Stilmondski župan«. Izven.
KINO
 Ameriški barvni film: »Osamljena pištola«.

Vesti iz Idrije
 Sentjabsko gledališče iz Ljubljane bo spet po daljšem času gostovalo v Idriji. Gostje bodo uprizorili zabavno in pristrčno Fodorjevo veseloligro »Uspavanka«, in sicer v soboto, 4. februarja ob 20.30, v nedeljo, 5. februarja popoldne ob 15.30 in zvečer ob 20. Kupite vstopnice že v predprodaji.

PUTNIK SLOVENIJA
 LJUBLJANA — TITOVA 4
 sprejme
več avtobusnih šoferjev
 (kategorija D) za mednarodne avtobusne vožnje
 Pogoji: Da ima prosilec že stanovanje v Ljubljani in je izučen v eni od avtomobilskih strok.
 Prosilci z znanjem tujih jezikov imajo prednost.
 NASTOP SLUŽBE 1. APRILA 1956.
 417

RAZPIS
 KOMISIJA ZA VOLITVE IN IMENOVANJA OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA LJUBLJANA-VIČ razpisuje delovna mesta za:
sodnika za prekrške
 pravna fakulteta, strokovni izpit in 3-letna upravna ali sodna praksa
agronoma
 agronomska fakulteta, strokovni izpit in najmanj 3-letna praksa
analitika-plamerja
 ekonomska fakulteta ali srednja strokovna izobrazba s primerno prakso
referenta za splošno skrbstvo in invalidske zadeve
 srednja strokovna izobrazba z večletno prakso
administratorja
 srednja strokovna izobrazba in najmanj 3-letna praksa
strojepisca 1b razreda
 Ponudbe z življenjepisom dostavite OBČINSKEMU LJUDSKEMU ODBORU LJUBLJANA-VIČ, TRŽASKA CESTA 3, najpozneje do 10. februarja 1956.
 412

UPRAVNI ODBOR ZDRAVSTVENEGA DOMA, KRANJ
 razpisuje mesto
ZDRAVNIKA-SPECIALISTA
 kot šefa ambulante in oddelka za ušesa, nos in grlo v Kranju
 Plača po uredbi, dopolnilna plača in položajni dodatek po pravilniku. Nastop službe takoj!
 Pravilno kolkovane prošnje je treba poslati Zdravstvenemu domu, Kranj, Poljska pot 8.
 414

NUDIMO NASLEDNJI MATERIAL:
 Gradbeni material:
 144.000 kg vseh profilov betonskega železa od premera 6 do premera 32
 10.000 kg Lafarge cementa
 153 m³ gašenega apna
 170.000 kom. zidnih opek — normalni format
 1.850 kom. opek »Monta« »12«
 845 kom. valovitih salonitnih plošč 122/107
 3.600 kom. salonitk (rdeče) 1/1
 2.590 kg valovitih alum. plošč za kritino ali izolacije 2000/700 mm
 300 bal strešne lepenke št. 150
 4.000 kg izolacijske mase katranske razne bet. cevi premer 20 do 30 do 40 do 50 cm
 600 kg kanalske rešetke 15 »x 15« col
 645 kom. teraco plošč 20/20 cm
 17 m³ suhih bukovih desk — raznih
 6 m³ suhih borovih desk 25 mm
 10 m³ suhih brastovih desk — raznih
 27 m³ suhih mecesnovih desk 25 mm
 100 m³ okroglega smrekovega lesa od 4 do 15 m dolž. specialne
 60 m³ okroglega lesa macesnovega (ariš)
 107 m³ rezanega lesa macesnovega (ariš)
 40 m³ rezanega lesa smrekovi pihci
 100 m³ razni rabljeni gradbeni les
 250 kom. pilotnih čevljev
 6 kor. lesenih montažnih stanovanjskih barak
 Kovinsko avtomehanični materiali:
 10 kom. Michelin — avtoplačev 750/20
 900 kg jekla za osi premer 80—90
 11.000 kg raznih profilnih želez: kotna, H železa, 4 oglata, U nosilce
 181 kg medenine premer 30, 35, 40 mm
 787 kg črne pločevine, 2000x1000x3 mm
 100 kom. raznih klinastih jermenov
 1 kom. zasun za vodovod premer 250 mm
 1 kom. glavo za stružnik
 15 kom. novih pnevmatičnih kladiv (Ravne)
 81 kg Bronze premer 100 mm
 1 kom. Diferencial za kamione Dodge. Razni material in razne dele za avtomobile
 Cene franco skladišče Novo mesto kjer dobite vse informacije
Naslov: SGP »PIONIR« Novo mesto
 Tavčarjeva 12 — tel. 45, N 23

Raznašalko
 za raznašanje časopisa
 V ZGODNJIH JUTRANJIH URAH
 SPREJME UPRAVA »LJUDSKE PRAVICE«

Tovarna umetnih brusov Maribor
 sprejme
inženirja kemije
 ali diplomiranega kemijskega tehnika za vodstvo obratnega laboratorija
dva strojna tehnika
 s srednjetehtnično šolo
komercialista
 ali nižjega komercialista z večletno prakso v industrijskih podjetjih
 Lahko začetnik, absolvent ekonomske srednje šole
normirca
 s srednješolsko izobrazbo, po možnosti s prakso v industrijskih podjetjih
stenodaktilografinja
 Plača po tarifnem pravilniku. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Pismene ponudbe z opisom dosedanje zaposlitve pošljite na gornji naslov.
 380

Po dolgotrajnem trpljenju nas je zapustil v 67. letu starosti dobri oče, stari oče
IVAN SAKSIDA
 Pogreb dragega pokojnika bo v nedeljo, 5. februarja 1956, ob 16. uri na Koroski Bell.
 Zalujoči: žena EMILJA, hčerka LIDIJA in sin IVAN z družinama
 Jesenice, 3. februarja 1956.

DROBNI OGLASI
 IZGUBIL SE JE VOLČJAK. Šiški na ime Rex. Barva je rjavotrna. Okrog vratu ima tanjen pas. Ivan Vrhovec, Ljubljana, Za gradom 9.
 MERCEDES OM 653 tovorni avto, 3-tonski, v dobrem stanju, prodamo. — »Iskra«, Kranj. 420
 KOMISIJA za volitve in imenovanja Občinskega ljudskega odbora Kostanjevica — Podbočje na Dolenjskem, razpisuje mesto šefa uprave za dohodke. Pogoji: srednja strokovna izobrazba, strokovni izpit in vsaj dveletna praksa pri odmeri dohodnin. Plača po uredbi. Dopolnilna plača in funkcijski dodatek po odloku. Ponudbe poslati z življenjepisom na gornji naslov do 15. februarja 1956. 416
 »STOL«: tovarna upognjenega pohištva. Duplica pri Kamniku, razprodaja odvilne zaloge suhega lesa — parjene in neparjene bukovine, dalje (raznih dimenzij): češnjevne deske in plohe, hrastove deske in plohe, jesenove deske in plohe, jesenove deske in plohe, brestove deske in plohe, javorjeve deske in plohe, lipove deske in plohe, orehove deske in plohe, brezove deske in plohe, jagnedove deske in plohe, hruskove deske in plohe, borove deske in plohe — po zelo ugodnih cenah. Prav tako tudi v odkup razne dimenzije decimiranega lesa. Naročila sprejema, zaključuje in daje vse informacije prodajni oddelk, telefon Kamnik 204 ali 205, interna 17. 418

Po dolgotrajni bolezni je preminil dne 3. februarja 1956
IVAN SAKSIDA
 naš dolgoletni priljubljeni in poštvovalni sodelavec.
 Ohranili ga bomo v častnem spominu.
 KOLEKTIV
 ZDRAVSTVENEGA DOMA, JESENICE

Sporočamo, da je nenadoma preminil dolgoletni in poštvovalni član našega kolektiva in sindikalne podružnice tovariš
VIKTOR BURGER
 KURJAČ MESTNE PLINARNE V LJUBLJANI
 Pogreb pokojnika bo v soboto, 4. t. m., ob 16. uri izpred hiše žalosti ob Ljubljani 73 na pokopališče v Štepanjo vas. Do pogreba leži v Jožefovi mrliški veži.
 Ohranili ga bomo v trajnem spominu.
 UPRAVA MESTNE PLINARNE V LJUBLJANI
 IN SINDIKALNA PODRUŽNICA

POGREB NAŠE NEPOZABNE TOVARIŠICE BO V NEDELJO, 5. FEBRUARJA 1956, OB 15. URI OD DOMA ŽALOSTI NA ŠENTVIŠKO POKOPALIŠČE
 NJEN SPOMIN BO OSTAL VEDNO MED NAMI!
 OBČINSKI KOMITE ZK ŠENTVID
 OBČINSKI ODBOR SZDL ŠENTVID
 OBČINSKI ODBOR ZB ŠENTVID
 OSNOVNA ORGANIZACIJA KP ŠENTVID
 TERENSKI ODBOR SZDL ŠENTVID

Drobne ZANIMIVOSTI

BIVSI NACISTIČNI ZUPAN BERLINA PROSI ZA POKOJNINO. Bivši nacistični glavni zupan Berlina dr. Lippert, ki je postal v Hitlerjevih časih taborišča na desetletje Berlinčanov, se je obrnil na Senat a prošnja, naj bi mu priznal pokojnino. Dokler ne bodo sklepal o njegovi prošnji, pa bi rad imel ta vojni zločinec 80.000 mark predujma.

PROIZVODNJA SUROVEGA JEKLA V ZAHODNI NEMČIJI. Zahodnonemška jeklarska industrija je dosegla lani rekordno proizvodnjo surovega jekla. Izdelala ga je 21,4 milijonov ton, predlanskim pa 17,4. Tako se je pomaknila na tretje mesto v celotni svetovni proizvodnji surovega jekla. Angleski jeklarski industriji, ki je bila po vojni na tretjem mestu za ZDA in SZ, se je posrečilo dvigniti proizvodnjo od 18,8 sa. mo na 19,7 milijonov ton letno in tako je zdaj na četrtem mestu.

NAJVEČJI PONAREJEVALEC GOSLI. Največji ponarejevalec gosli vseh časov je bil Francoz Jeane Baptiste Vuillaume. Ponarejal jih je po vzoru Stradivarijevih, Guarnerijevih in gosli drugih italijanskih mojstrov. In še zdaj so v prometu večinoma pod njihovim imenom. Večkrat je po cele tedne potoval in iskal najboljši star les za svoje gosli. Njegov lak se je najboljši približal laku slavnega Stradivarija. Do leta 1875 je izdelal kakih 3000 gosli in polovico jih je prodal kot »pravne Stradivarijeve in Guarnerijeve«. Vuillaume je bil marljiv učencec Italijana Luigija Tarisija, ki je prvi odkril vrednost mojstrsko izdelanih gosli in jih jel sistematično kupovati.

DRZNI MONTERJI

Monterji morajo večkrat opravljati zelo naporna, pa tudi nevarna dela. V tovarnah postavljajo zamotane stroje in že tu je potrebna velika spretnost in previdnost. Se bolj velja to, kadar montirajo naprave žičnic. Odkar so postale Alpe turistična privlačnost, je minilo komaj 100 let. Gorski vrhovi, ki so se zdeli našim prednikom še skrivnostni in nevarni, so zdaj dostopni tudi otrokom in starim ljudem, saj se lahko do vrha pripeljejo v vagončkih žičnice. Tam, kjer so se prej ustavljali upeha-

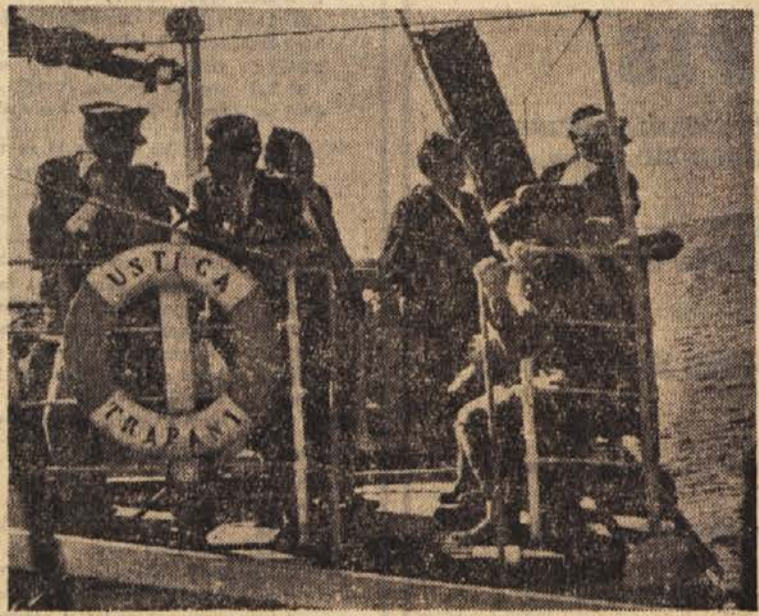
ni in utrujeni, izstopajo zdaj letniki iz udobnih vagončkov ali kabin. Mnogi alpinisti nasprotujejo žičnicam, češ da pomenijo konec planinske romantike. Toda pri tem je treba predvsem upoštevati, da morajo biti naravne lepote dostopne vsem ljudem. Alpinisti imajo še zmeraj možnost, da se lotevajo plezalnih tur. Tam na strmih stenah se jim ni treba bati žičnic in njihovega hrupa.

V Švici so zgradili novo žičnico, speljano na slovečo razgledno goro prednjih Alp Pilatus. Mon-

SO zgradili žičnico na goro Pilatus

Več sto metrov visoko nad prepadi monterja pritrjujejo nosilni kabel, po katerem bo stekla žičnica

Ze 50 let vozi ladja štirikrat na teden na otok Ustica »izgnancev«

Baškirska nafta teče v Sibirijo

Dne 9. januarja je stekla nafta po glavnem naftovodu Tujmazi-Omsk. Prvi tisoči ton baškirske nafte, ki je tekla po ceveh, dolgih nad 1300 km, so napolnili rezervoarje neke omske rafinerije. Naftovod so zgradili v zelo kratkem času. Speljan je po dnu petih rek in preseka več sto cest, močvirij in globeli. Izkopati so morali 4 milijone kubikov zemlje in zgraditi močne črpalne postaje.

Nemci bodo spet izdelovali balone

Nemčija bo znova izdelovala velike balone, ki bodo na zunaj podobni nekdanjim Zeppelinom. V balonu bo prostora za 432 potnikov. Baloni bodo letali med posameznimi kontinenti. Model takšnega balona se bo dvignil te dni z gornjebavarskega jezera Ammera. Načrt novih balonov je mešanica med letali in vodnimi letali. V balonu bodo imeli potniki vse udobnosti, kar jim jih nudijo razkošne potniške ladje: krov za sprehode, lepo obednico in ločene kabine s kopalnico. Balon bo preletel na uro 300 km. Za pot od Nemčije do New Yorka bo torej potreboval 30 ur. Napolnjen bo s helijem, ki ne gori, za zaščito pred dežjem, snegom in vetrom pa bo imel elastičen kovinski oklep. V povprečni višini 1000 m ne bo nobene nevarnosti, če bosta odpovedala oba motorja. Balon bodo lahko popravili kar v zraku, ne da bi se mu bilo treba spuščati na morje.

To je samo izrez iz prve slike, ki pa ne more pokazati v kakšni višini delajo monterji. Toda v resnici opravljajo vsa svoja dela med nebom in zemljo

Ustica je ostala Ustica

- Na ta pusti otok še
- zmeraj pošiljajo tako
- imenovane izgnance

Vtem ko je imela Italija prej, ko so gospodarili v njej fašisti, še mnogo koncentracijskih taborišč, je ostala zdaj samo še Ustica, tudi mnogim našim internirancem dobro znani, pusti in zapuščen otok kakih 70 km severno od Palerma. Na tem otoku živi zdaj razen 1300 domačinov več tisoč »izgnancev«, večinoma ljudi, katerim krivde niso mogli neovrgljivo do-

kazati in zato niso prišli pred redno sodišče, marveč so jih kratko malo poslali na Ustico. Ni še dolgo tega, ko so v zvezi z bojem proti banditom v Kalabriji vkrcali v Palermu večjo skupino izgnancev in jih odpeljali na ta otok. Bila so samo osumljeni, da so imeli zveze z banditi in da so jim pomagali. Zmeraj znova načno demokratično misleči ljudje v Italiji vprašanje, ali so takšni ukrepi dostojni demokratične države. Vzlic temu pa še zmeraj vozi že 50 let star parnik štirikrat tedensko na Ustico nove izgnance, druge, ki jim je doba izgnanstva potekla, pa nazaj.

Od sedmih zjutraj do sedmih zvečer se lahko izgnanci še kolikor toliko prosto gibajo po otoku. Ob sedmih zadoni po otoku signal in izgnanci morajo izginiti v hiše, za njimi pa se zaklenejo je-klene vratne rešetke.

Življenje izgnancev na Ustici teče po strogih predpisih. Od jutra do večera so razmeroma prosti, da lahko gredo tudi na trg ali v edino kavarno, ki jo premore otok. Ob sedmih zvečer pa se morajo vrniti v svoja bivališča. Če po tej uri še koga zasačijo na tisti, ga vtaknejo v samotno celico. Podoficir hodi po otoku ter zaklepa in zapira vrata in okna tistih hiš, v katerih stanujejo izgnanci. Tedaj iluzija svobode izgine. Izgnanci so zaklenjeni in do jutra prepuščeni sami sebi. Hkrati pa nastane na otoku čudna sprememba. Edini dve svetlobni reklamni, prva nad kavarno, druga pa nad poslopjem delovnega kolektiva ribičev, za nekaj minut zažarita in tedaj pridejo tudi prebivalci Ustice iz svojih hiš. Čez dan jih ni videti, ker nočejo priti v stik z izgnanci. Njihovo pravo življenje se torej začne šele v večernih urah, traja pa, zlasti poleti, do ranega jutra.

Italijanska država plača za vsakega izgnanca dnevno samo 350 lir. Če mora živeti izgnanec samo s tem denarjem, je večkrat lačen kakor sit. Zato se izgnanci navadno povežejo v manjše skupine in si skupaj kuhajo. Spe navadno v velikih skupnih sobah, le premožnejši imajo posebne sobe.

Antarktika nedeljiva celota

Mnogi izvidniški poleti pilotov ameriške odprave na Antarktiko so pokazali, da je to področje nedeljiva enota, kontinent, ki ga ne loči voda na posamezne dele, kakor so doslej mislili. Kjer so znanstveniki domnevali vodne poti, so odkrili piloti 5000 m visoko pogorje. Ameriški piloti so leteli nad mnogimi gorami, o katerih so doslej mislili, da so morje, in na zemljevidu Antarktike so res zabeležena ta področja z belo barvo. Ameriški kapetan William Hawkes je preletel z letalom zemljepisni Južni tečaj. Doslej so ga preletela letala štirikrat. Pilot poroča, da je sijalo sonce, ko je letel čez tečaj in da je tik zemljepisnega Južnega tečaja videl in fotografiral štiri gorske vrhove,

ki jih fotografsko še nihče ni posnel. Ko bodo te fotografije proučili, bo ostala samo še desetina neodkrita površina Antarktike.

Podvodni turistični vodnik

Švicarska letalska družba organizira trikrat mesečno potovanje do Rdečega morja, kjer bodo turisti sodelovali pri podvodnih raziskavah. V Port Sudanu bodo prestopili na razkošno jahto »Ksarifae« dr. Hasseja in se pod njegovim vodstvom s podvodnimi fotoaparati in harpunami spuščali v morske globine. Stroški za takšen 12 dni trajajoči izlet bodo znašali 1651 dolarjev. Dr. Hass, znan kot raziskovalec globinskih voda, je postal turistični vodnik.

Televizija v Zahodni Nemčiji

V začetku lanskega leta bilo v Zahodni Nemčiji priključeno 84.278 televizijskih aparatov. V enem letu je naraslo njihovo število skoraj na 200.000. Danes 1. januarja 1956 je imela Zahodna Nemčija že 283.750 televizijskih aparatov. To je najboljši dokaz, kako priljubljena je televizija med ljudstvom.

Rekorden zračni promet

Mednarodno združenje za zračni promet je zbralo podatke o lanskem zračnem prometu na svetu. Na vseh zračnih progah, razen prog v ZSSR in Kitajski, o katerih ni podatkov, so preletela letala 2.251.200.000 km in prepeljala 69 milijonov potnikov.

SKOZI SNEG IN VIHAR

82. »Takole po moje izgleda pobočje v prerezu,« je potegnil posevno, pri vrhu rahlo ulomljeno črto. »Tule, prav na vrhu, je razpoka, ki smo jo videli skozi daljnogled. In tule, kakšnih pedeset metrov nižje,« je pokazal s svinčnikom na mesto, kjer je bila črta zlomljena, je prelomnica pobočja. Razumete? Spodaj plaz nima opore in zgoraj se tudi nikjer ne drži. Opira se samo na prelomnico.«

83. Tovariši so se zgnatili okoli njega in napeto sledili njegovim razlagam. »Če na prelomnici navrtamo sneg, in to čez vsa široka plaza, položimo v luknje razstrelivo in ga vžgemo, bodo eksplozije tako močno stresle sneg in pobočje samo, da se bo plaz moral utrgati.« Drzna misel je napravila globok vtis na vse. »Samo, kjo bomo dobili razstrelivo?« se je potem oglašil nekdo.

84. »Tronutek!« jim je zaklical kapetan. In je že sedel za radijskim oddajnikom in pazljivo obračal gumbe. Tudi on so je razvel ob podjetnih reševalcih. »Vprašal bom štab za pomoč, kaj misli o tem,« je pojasnil. »Tam lahko preskrbijo razstrelivo.« Že je imel zvezo. V sobi je bilo slišati samo ti-tit-tit ti-tit... Drzni načrt se je spominjal v Morsejeve znake in hitel v daljavo.

ZA DOBRU LOTO

SE ZMERAJ CENEJE
Mlad zakonski mož se silno prestraši, ko pride zvečer domov in najde ženo vso objokano. »Kaj se je pa zgodilo, dušička?« vpraša zaskrbljeno.
»Pomisli, možiček, naša sosedka ima docela enak klubok, kakršnega sem kupila jaz včeraj.«
»In ti bi rada novega?« vpraša mož v strahu.
»Da, mislim namreč, da bi bi-

lo to še zmeraj znatno ceneje kot selitveni stroški.«
V DELAVNICI
»Mojster, v vaši odsotnosti je prišel nekdo, češ da mu obleka, ki ste mu jo naredili, ne pristoji. Dejal je, da bi vas najraje z obleko kresnil po glavi.«
»Tako, in kaj ste mu rekli vi?«
»Dejal sem mu, da mi je zelo žal, da vas ni doma.«